

Strategie rozvoje mikroregionu Podhostynsko v oblasti cestovního ruchu

Bc. Lenka Kreplerová

Diplomová práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZÁSADY PRO ZPRACOVÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Příjmení a jméno studenta: **Kreplerová Lenka, Bc.**

Číslo studenta: M 033807

Studijní skupina: 23

Studijní obor: Management a marketing

Jméno a kontaktní adresa vedoucího práce:

Ing. Jaromír Schneider

tel.

e-mail:

Název diplomové práce:

Strategie rozvoje mikroregionu Podhostýnsko v oblasti cestovního ruchu

Zásady pro zpracování:

1. Proved'te literární rešerši a zhodno'te dostupné teoretické základy zabývajících se problematikou cestovního ruchu využitelné v projektu
2. Analyzujte současný stav regionu a výsledky analýzy vyhodno'te
3. Navrhněte možnosti rozvoje regionu
4. Vypracujte projekt rozvoje mikroregionu Podhostýnsko a zhodno'te jeho náklady a efekty.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Diplomová práce se zabývá rozvojem mikroregionu Podhostýnsko v oblasti cestovního ruchu. Práce se skládá ze 3 hlavních částí. Vycházím z teoretického základu, který se zabývá problematikou cestovního ruchu a je dále využitelný pro navrhovaný projekt. Praktická část se zabývá analýzou mikroregionu Podhostýnsko a následnou interpretací výsledků pomocí SWOT analýzy. Cílem projektové části a hlavním cílem této práce je navrhnout konkrétní projekt využití zámku Bystřice pod Hostýnem jako objektu pro cestovní ruch. Tento projekt má dopomoci k celkovému rozvoji kulturní turistiky a zvýšení image mikroregionu i celkového efektu cestovního ruchu.

Abstrakt ve světovém jazyce

The master thesis discusses microregional development of Podhostynsko in tourism area. The thesis consist of 3 main parts. I start from the teoretical basis, which deal with tourism issue and is available for proposed project. The practical part includes analysis of microregion Podhostynsko and sequence interpretation results by SWOT analysis. The goal of practical part and the whole work is suggesting specific project of using a castle Bystřice pod Hostýnem as an object for tourism. This project shall help to general development of cultural tourism and increase of microregion's image and global tourism effect.

Na tomto místě chci v první řadě upřímně poděkovat vedoucímu mé diplomové práce Ing. Jaromíru Schneiderovi za odbornou pomoc, jeho cenné rady a připomínky, které usměrňovaly moji práci.

Dále bych také chtěla poděkovat zaměstnancům městského úřadu v Bystřici pod Hostýnem, zvláště pak Ing. Doleželovi a ochotnému personálu Městského informačního centra za jejich čas, vstřícnost a pomocnou ruku při získávání potřebných informací pro mou diplomovou práci.

„V širokém dalekém světě

čarovný údol jest,

hory mu kolem jsou stráží,

stráží je zástup hvězd.“

František Táborský svému rodišti – kraji pod Hostýnem

OBSAH

OBSAH.....	6
ÚVOD.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 MARKETING A JEHO CHARAKTERISTICKÉ RYSY	13
1.1 MARKETINGOVÝ VÝZKUM.....	14
1.1.1 Metody získávání informací.....	14
1.1.2 Proces marketingového výzkumu.....	14
1.2 SWOT ANALÝZA.....	17
1.3 MARKETING CESTOVNÍHO RUCHU.....	20
1.3.1 Specifické postavení služeb cestovního ruchu z pohledu marketingu	20
1.3.2 Přístupy k marketingu cestovního ruchu	21
2 CESTOVNÍ RUCH A TURISTIKA	23
2.1 POJEM A TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU	23
2.2 PŘÍČINY A PŘEDPOKLADY VZNIKU A ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	25
2.3 VÝVOJ A POSTAVENÍ CESTOVNÍHO RUCHU VE SVĚTĚ A V ČESKÉ REPUBLICE	27
2.3.1 Vývoj a postavení cestovního ruchu ve světě	27
2.3.2 Vývoj a postavení cestovního ruchu v České republice.....	29
2.4 TURISTIKA – POJEM A FORMY	30
2.4.1 Turistika v České republice	31
3 REGIONÁLNÍ POLITIKA	32
3.1 VYMEZENÍ POJMU REGION	32
3.2 OBECNÉ POJETÍ A VÝVOJ REGIONÁLNÍ POLITIKY	32
3.3 POJETÍ ČESKÉ REGIONÁLNÍ POLITIKY	33
3.4 STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY	34
II. PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 IDENTIFIKACE ZÁKLADNÍCH KRITICKÝCH BODŮ MIKROREGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU	37
5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO.....	38
5.1 CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU	38
5.2 PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY	40
5.3 EKOLOGICKÉ PŘEDPOKLADY	41
5.3.1 Přírodní rezervace a zajímavosti mikroregionu.....	42
5.4 KULTURNĚ-HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY	45
5.5 SOCIÁLNÍ PŘEDPOKLADY	47
5.6 DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	48

5.7	EKONOMICKÁ STRUKTURA	51
5.8	TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA.....	55
5.9	TURISTICKÉ ATRAKTIVITY MIKROREGIONU	56
5.10	ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH OBCÍ MIKROREGIONU Z HLEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU	59
5.10.1	Bystřice pod Hostýnem	59
5.10.2	Blazice	62
5.10.3	Brusné.....	62
5.10.4	Chomýž.....	63
5.10.5	Chvalčov.....	63
5.10.6	Jankovice	63
5.10.7	Komárno	64
5.10.8	Loukov.....	64
5.10.9	Mrlínek	64
5.10.10	Osíčko.....	64
5.10.11	Podhradní Lhota	65
5.10.12	Rajnochovice	65
5.10.13	Rusava	65
5.10.14	Slavkov	66
5.10.15	Vitonice	66
5.11	SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO.....	66
III.	PROJEKTOVÁ ČÁST.....	69
6	NÁVRH MOŽNOSTÍ ROZVOJE MIKROREGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU.....	71
6.1	SOUHRNNÉ VIZE ROZVOJE MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO	71
6.2	NÁVRH STRATEGIÍ K DOSAŽENÍ STRATEGICKÝCH CÍLŮ	72
6.2.1	Turistická infrastruktura	72
6.2.2	Služby	72
6.2.3	Kultura	72
6.2.4	Životní prostředí a doprava	73
6.2.5	Produkce, cena, komunikace a prodej	73
6.2.6	Místní akční skupina mikroregionu Podhostýnsko	74
7	PROJEKT ROZVOJE MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO - ZÁMEK BYSTŘICE POD HOSTÝNEM	75
7.1	HISTORIE A SOUČASNOST ZÁMKU	75
7.1.1	Historie	75
7.1.2	Zámecký park	77
7.1.3	Současnost	78
7.2	ZPRACOVANÉ PROJEKTY ZMĚNY NA VYUŽITÍ ZÁMKU JAKO OBJEKTU CESTOVNÍHO RUCHU	80
7.2.1	Věcné podmínky pro zpřístupnění a užívání zámku	80
7.2.2	Ubytování a stravování.....	80
7.2.3	Kultura	82
7.2.4	Propagace	83

7.3	NAVAZUJÍCÍ PROGRAMY PRO TURISTY	84
7.4	RIZIKOVÁ A NÁKLADOVÁ ANALÝZA NAVRŽENÝCH PROJEKTŮ	90
ZÁVĚR.....		93
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		94
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		99
SEZNAM OBRÁZKŮ.....		100
SEZNAM TABULEK		101
SEZNAM PŘÍLOH.....		102

ÚVOD

Cestovní ruch je celosvětově považován za odvětví budoucnosti. Je určitým fenoménem ve světové ekonomice, neboť zaujímá třetí místo za ropným a automobilovým průmyslem a má stoupat ještě výše, a navíc fenoménem v mezinárodních vztazích, protože žádná oblast nepropojuje či neformálním způsobem spojuje státy právě tak jako oblast cestovního ruchu.

V České republice se cestovní ruch začal rozvíjet po roce 1989, kdy se otevřely hranice a tím i možnosti pro poznávání celého světa a jeho krás.

Od té doby zaznamenal u nás cestovní ruch progresivní vývoj a stal se významnou součástí české ekonomiky. Česká republika se řadí mezi země s velkým kulturním a přírodním bohatstvím. Díky tomu má veškeré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Je třeba si ale uvědomit, že Česká republika není jenom Praha a Krkonoše, ale má také spoustu malebných regionů a zákoutí, která jsou velmi zajímavá a neprávem přehlížena zejména zahraničními turisty.

Proto jsem si pro svou diplomovou práci zvolila téma „Strategie rozvoje mikroregionu Podhostýnsko v oblasti cestovního ruchu“. Důvodem bylo také to, že bydlím v jeho centru – Bystřici pod Hostýnem a jsem si jistá, že tak příjemné místo nesmí zůstat pozadu za ostatními regiony, co se cestovního ruchu týče.

Mikroregion se může pochlubit atraktivním historickým zázemím – řadou hradů nebo jejich zřícenin, opředených tajemnými bájemi a pověstmi. Turisté najdou v kraji mnoho dalších historických zajímavostí – od zámků, zbytků středověkých tvrzí, přes bývalé statky, typické radnice i kostely až ke kaplím a chrámům. O bohaté minulosti sahající až k románské kultuře a architektuře vypovídá dodnes řada „živých“ archeologických nalezišť.

Podle mého názoru má Podhostýnsko co nabídnout – ať už okolní přírodu, památky, dominantu sv. Hostýn nebo tradice, kulturu, odpočinek a vstřícnost jeho obyvatel, a je velká škoda, že tento potenciál není dostatečně využitý. Je tedy potřeba dělat vše pro to, aby byl mikroregion spojován také s jinými předpoklady, než jen se svatým Hostýnem a zviditelnil se nejen pro okolní občany, ale i pro zahraniční turisty, navštěvující zajímavá místa naší republiky.

Cílem mé práce tedy bude přiblížení mikroregionu, zjištění kritických oblastí, které jsou základním předpokladem analýzy a v neposlední řadě navrnutí projektu a takových kroků, které by dopomohly ke zvýšení zájmu o region a k jeho rozvoji pozitivním směrem.

V teoretické části práce se zaměřím na poznatky vztahující se na problematiku cestovního ruchu a jsou využitelné pro navrhovaný projekt. V první řadě to bude obecné pojetí marketingu, SWOT analýzy, dále pak marketing cestovního ruchu, cestovní ruch a jeho příčiny, předpoklady vzniku a rozvoje, vývoj CR u nás a ve světě. V neposlední řadě zmíním turistiku jako specifickou formu CR a regionální politiku.

V praktické části se budu zabývat mikroregionem Podhostýnsko. Nejprve na něj budu pohlížet jako na celek, poukážu na jeho kritické body a na základě stanovených kritických oblastí analyzuji jeho současný stav a potenciál formou předpokladů pro rozvoj CR. Poté budu analyzovat jednotlivé obce. Takto získané informace interpretuji pomocí SWOT analýzy.

Projektová část se bude týkat návrhů možností rozvoje mikroregionu a konkrétní projekt se bude zabývat využitím zámku Bystřice pod Hostýnem pro účely cestovního ruchu. Tento bude rozdělen do dvou částí – na hlavní, ve které se konkrétně zaměřím na využití zámku jako objektu cestovního ruchu a na doplňkovou část, která v sobě zahrnuje doprovodné programy na zvýšení efektu cestovního ruchu.

V závěru této diplomové práce zhodnotím náklady na vyprojektované změny a také užitek s tím spojený.

I. TEORETICKÁ ČÁST

V rámci teoretické části práce se zaměřím na poznatky vztahující se na problematiku cestovního ruchu a jsou využitelné pro navrhovaný projekt.

V první řadě se zaměřím obecně na pojetí marketingu, jeho principy a nástroje, SWOT analýzu, dále pak na marketingový výzkum, neboť právě výzkumem (konkrétně dotazováním a pozorováním) jsem mohla získat potřebné informace a dále je využít. Zmíním se také o marketingu cestovního ruchu, patřícího do odvětví služeb a v neposlední řadě se zaměřím na cestovní ruch, příčiny a předpoklady vzniku a rozvoje CR, vývoj CR. Nesmím opomenout také turistiku a její formy, neboť turistika je specifickou oblastí CR.

Součástí teoretického zpracování je i obecné pojetí regionální politiky a strategie regionálního rozvoje, neboť sám název diplomové práce napovídá, že by regionální politika v tomto případě neměla být opomenuta, pokud má být projekt převeden do realizační fáze.

1 MARKETING A JEHO CHARAKTERISTICKÉ RYSY

Marketing je procesem plánování a provádění koncepce, tvorby cen, propagace a distribuce myšlenek, zboží a služeb s cílem vytvářet směny, které uspokojují cíle jednotlivce. [1]

Jiným vyjádřením definice marketingu je formulace, že marketing je aktivita, která má dopomoci tomu, aby bylo správné zboží (služby) nabídnuto správným zákazníkům a to ve správný čas a na správném místě a za správné ceny s přispěním správné (přiměřené) podpory prodeje a při respektování správných (přiměřených) nákladů. [2]

Marketing zahrnuje **4 složky**, z nichž tři složky představují marketingové principy (koncepce marketingových záměrů, obecný marketingový mix, marketingové plánování) a poslední složka je zastoupena marketingovými nástroji. [3]

Jedním ze základních principů obecného marketingu je **marketingový mix**, který představuje soubor činitelů, jejichž použití společně s výběrem tržních segmentů a cílových trhů vytvářejí marketingovou strategii společnosti. Základní nástroje marketingového mixu jsou čtyři, a protože byly definovány v angličtině, tvoří tzv. „4P“ (place, price, promotion, product).

Marketing je obvykle založen na:

- uspokojování potřeb a přání zákazníků
- nepřetržitosti marketingového procesu
- uplatňování dílčích kroků v marketingu
- klíčové úloze marketingového výzkumu
- vzájemné vnitřní závislosti organizací cestovního ruchu
- všestranném úsilí organizace

1.1 Marketingový výzkum

1.1.1 Metody získávání informací

Každá firma, aby mohla efektivně využívat marketing jako nástroj řízení společnosti, potřebuje soubor informací o organizaci a zároveň soubor informací o širším marketingovém prostředí, které společnost obklopuje (konkurence, dodavatelé apod.).

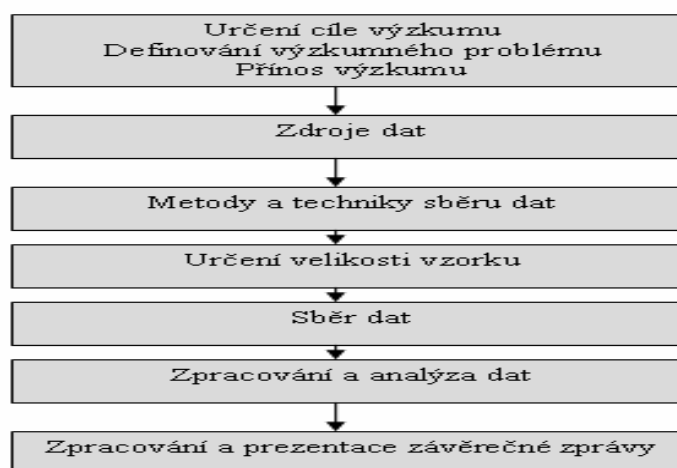
Tyto informace poskytuje marketingový informační systém. Je to souhrn postupů, zaměřených na sběr, analýzu a vyhodnocování informací, potřebných pro marketingové rozhodování.

Informace do marketingového systému získáváme dvojím způsobem:

- z vnitřních zdrojů firmy (vnitropodniková evidence, statistika a výkaznictví)
- marketingovým výzkumem

1.1.2 Proces marketingového výzkumu

Bez ohledu na šíři a hloubku požadovaného zkoumání jde ve výzkumu vždy o posloupnost kroků, které jsou řazeny v logickém sledu. Obvykle se označují jako proces marketingového výzkumu.(viz Obr. 1).

Obr. 1. Proces marketingového výzkumu. [4]

Marketingový výzkum je součástí procesu marketingového řízení podniku a zahrnuje tyto kroky:

1. **Definování (formulování) problému** - prvním krokem je přesná definice výzkumného problému a cíle, kterého chceme dosáhnout. Je stanoven způsob zpracování informací (*interní zpracování nebo ve spolupráci s externím dodavatelem*), termíny jednotlivých fází výzkumu včetně jeho dokončení a také cena.
2. **Určení zdrojů dat, informací** - Na základě znalostí musíme určit, které z informačních zdrojů budeme pro výzkum používat. V projektech marketingového výzkumu obvykle pracujeme se dvěma zdroji dat: sekundárními a primárními, nebo jejich kombinací. *Sekundárními informacemi* chápeme ty, které získáváme ze zdrojů, které již byly dříve zaznamenány a zpracovány. V souvislosti se sekundárními údaji se obvykle hovoří o sekundárních údajích interních a externích.

Interní sekundární údaje získáváme z interních zdrojů. Jsou shromažďovány uvnitř firmy a z větší části se týkají evidování vlastních činností (údaje o prodeji, cenách, nákladech, údaje z účetní evidence apod.).

Externí sekundární údaje získáváme z externích zdrojů. Tradičními zdroji těchto informací jsou časopisy, firemní adresáře, výroční zprávy, statistické přehledy, agenturní výzkumy, databáze a ročenky.

Primární údaje se vztahují přímo ke zkoumané jednotce a mohou vyjadřovat její situaci nebo určitý stav (např. stav spotřeby, kupní chování) nebo její názory, postoje, pocity a další psychologické proměnné. Zdrojem primárních dat je zkoumaná jednotka, kterou může být jednotlivec, domácnost, firma, maloobchodní prodejna, škola atd.

3. **Techniky sběru dat**

a) pozorování – při pozorování je charakteristické, že probíhá bez účasti pozorovaného. Místo toho, abychom lidem dávali otázky, pozorujeme, jak se chovají, jaké pocity vyjadřují apod.

V marketingových výzkumech se používá pět variant pozorování:

- *Pozorování situace přirozené nebo uměle vyvolané.*

- *Pozorování zřejmé nebo skryté* – při skrytém pozorování se osoby chovají přirozeně, např. s využitím videokamery, při zjevném pozorování musíme počítat se zkreslenými údaji.
- *Pozorování strukturované či nestrukturované* – u strukturovaného je přesně dán postup a rozsah pozorování i způsob záznamu, nestrukturované je složitější, je dán pouze úkol a požadavky na data, která má pozorovatel přinést.
- *Přímé nebo nepřímé pozorování* – přímé probíhá současně s pozorovaným jevem, nepřímé se týká následků či výsledků určité lidské činnosti.
- *Osobní pozorování nebo využívání technických zařízení.*

b) experiment

- *Laboratorní experiment* – respondenti přicházejí do uměle vytvořených podmínek a podle pokynů vedoucího experimentu ochutnávají, diskutují, vyhodnocují atd. Nejčastější použití je při výrobních testech a skupinových rozhovorech.
- *Experiment v přirozených podmínkách* – jde o vzácně používanou techniku sběru dat, kdy se vytvoří částečně kontrolovaná situace. Nejčastěji se uplatňuje při testování zájmu o nové výrobky

c) dotazování – základem je pokládání otázek respondentům. Z jejich odpovědí řešitel výzkumného projektu získává žádoucí primární údaje.

Podle kontaktu s dotazovaným se dotazování odehrává jako:

- *Osobní* – založeno na přímé komunikaci s respondentem. Mezi přednosti patří to, že existuje přímá zpětná vazba mezi tazatelem a respondentem.
- *Telefonické* – k největším výhodám patří rychlost a nízké náklady.
- *Písemné* – je nazýváno jako poštovní anketa, protože respondenti dostávají většinou dotazník poštou.
- *Elektronické* – technika založená na využití počítačů. Elektronické dotazování je nesmírně rychlé, levné a urychluje zpracování dat, protože všechna data jsou již v elektronické podobě.

d) výběr vzorku a sběr dat – výběrem vzorku rozumíme určení skupin respondentů (dotazovaných), které mají být zahrnuty do výzkumu a také určení velikosti

zkoumaného vzorku. K základním metodám výběru vzorku patří kvótní výběr, kdy jsou jednotlivci zkoumaného vzorku vybráni podle určitého kritéria, nebo náhodný výběr. Do sběru dat se zapojují tazatelé, pozorovatelé, moderátoři, operátoři atd.

e) zpracování a analýza dat - získaná data je nutné zpracovat pomocí statistických metod tak, aby byla pro marketingový výzkum použitelná. Zpracovaná data se umísťují pro přehled do tabulek nebo do grafů.

f) závěrečná zpráva a její prezentace - obsahuje rekapitulaci cíle a předmětu výzkumu, použitých metod, shrnutí základních poznatků, kterých bylo výzkumem dosaženo, formulaci závěrů a doporučení. Obecnými požadavky na provedení jsou srozumitelnost, definice odborných termínů, jasné popisy grafů, tabulek, uvedení pramenů. [4]

1.2 SWOT analýza

Podnik (resp. oblast, regionu) je při své činnosti a rozhodování ovlivňován prostředím, ve kterém působí. Vlivy představují síly, které buď částečně jsou nebo nejsou ovlivnitelné a působí uvnitř či vně podniku. Každý faktor ovlivňuje marketingová rozhodnutí jinou váhou a jiným způsobem. A proto je nutné všechny faktory co nejlépe analyzovat a analýzou zjištěné údaje správně interpretovat. Jedna z možností interpretace analytických dat je SWOT analýza. Má dát odpověď na otázku, kde se oblast v současné době nachází a kam směřuje.

Vlastní název pochází z anglických zkratk – analýza silných (Strengths), slabých (Weakness) stránek dané oblasti a možných příležitostí (Opportunities) nebo ohrožení (Threats) – SWOT Analysis.

Tato analýza se skládá ze dvou základních částí:

- a) **analýza silných a slabých stránek (S – W analýza)**, která se zabývá hodnocením vnitřních faktorů, které jsou ve vzájemné interakci a které firma může svou aktivitou více či méně ovlivňovat.

Silnou stránkou se rozumí taková vlastnost, stav či skutečnost, které znamenají pro podnik přednost, vysokou výkonnost či konkurenční výhodu.

Opakem je *slabá stránka*, která je negativní skutečností a poukazuje na možné ohrožení firmy, pokud se její protivník (např. konkurenční firma) na tuto stránku zaměří.

Prvním krokem při identifikování slabých a silných stránek je shromáždění informací o podnikatelských aktivitách, velikosti prodeje, dosahovaném zisku, návratnosti investic, dosahování hotovosti, velikosti nových investic a využití disponibilních kapacit.

- b) **rozbor tržních příležitostí a ohrožení (O – T analýza).** U této analýzy společnost posuzuje vývoj vnějších faktorů, které není schopna ovlivnit. V souvislosti se sledováním vnějších činitelů je třeba brát v úvahu jak vlivy makroprostředí, tak i mikroprostředí.

Příležitosti a hrozby se vztahují k externím faktorům, které mohou ovlivnit budoucnost podniku. Navrhují některé možné akce, které by mohly být podniknuty.

Slabé a silné stránky jsou interní činitelé v kontrastu s příležitostmi a hrozbami. Silná místa naznačují strategie, při jejichž použití by mohla být firma úspěšná, zatímco slabým stránkám by měla firma předcházet, vyvarovat se jich, a když už nastanou, tak je co nejvíce omezit. [5]

Vnitřní vlivy

Ke stanovení firemních cílů je nutné provést rozbor vnitřních vlivů. Na základě tohoto rozboru se musí organizace rozhodnout, zda-li využije možnosti, které má či nikoliv. Pod pojmem vnitřní vlivy marketingového prostředí rozumíme faktory, které souvisí s hospodářskou činností firmy a firmou jsou bezprostředně ovlivnitelné.

Mezi ně patří:

- výrobní zařízení a technologie (vybavenost, stáří strojů, druh výroby, kapacita, používaná technologie apod.)
- personální faktory (fluktuace, kvalifikovanost pracovníků, jejich motivace, vztah k firmě, ochota zdokonalovat se)
- financování (finanční vyrovnanost, rentabilita, dosažitelnost finančních zdrojů, velikost vlastních zdrojů financování)
- organizace a řízení (pružný a schopný management, podnikatelské zaměření firmy, dobrá organizace práce, schopnost týmové práce)
- marketingová síla firmy („image“ podniku, kvalita produkce, podíl firmy na trhu, inovace výrobků či služeb, úroveň, rozsah a kvalita distribuce, úroveň propagace)

Vlivy vnější

Základním cílem podniku je uspokojit potřeby a přání určitého okruhu zákazníků efektivním způsobem. Aby své cíle mohl podnik uskutečnit, musí vstoupit do kontaktu s řadou jiných subjektů. Subjekty tvoří jeho *mikroprostředí*, ve kterém podnik funguje a kterým je ovlivňován.

Mezi ně řadíme:

- konkurenci
- dodavatele (takové firmy, které prodávají své produkty či poskytují služby, které podnik potřebuje při plnění svých cílů)
- zprostředkovatele (dopravci, firmy poskytující marketingové služby)
- finanční instituce (banky, pojišťovny)
- distributory
- zákazníky
- veřejnost (místní komunita, zájmové skupiny občanů, sdělovací prostředky, zaměstnanci podniku, široká veřejnost)

Na vnější *makroprostředí*, ovlivňující základní trendy vývoje společnosti mají zejména vliv jevy:

- ekonomické (ekonomické prostředí se skládá z faktorů, které ovlivňují na jedné straně možnosti podniku nabízet výrobky a služby a na druhé straně možnosti zákazníků výrobky a služby kupovat)
- demografické (velikost populace, věkové složení, rozdělení podle pohlaví, natalita, mortalita, národnostní, náboženské a rasové složení obyvatelstva)
- technické (zahrnují všechny hlavní změny v surovinách, výrobcích a výrobních postupech)
- přírodní (zásoby přírodních zdrojů a jejich cena)
- kulturní (kulturní prostředí představuje řadu faktorů, které vyplývají z hodnot, zvyků, přístupů a preferencí obyvatel určité země nebo oblasti)
- politické (politické prostředí je tvořeno legislativou a vládními orgány)

1.3 Marketing cestovního ruchu

Marketing cestovního ruchu je specifický tím že se orientuje na sektor služeb, kde jsou výsledky ovlivněny především lidmi a způsobem jejich spolupráce. Z toho také vyplývá používání specifických marketingových nástrojů v cestovním ruchu.

1.3.1 Specifické postavení služeb cestovního ruchu z pohledu marketingu

U marketingu cestovního ruchu vycházíme z toho, že předmětem obchodu zde není výrobek, ale služby. Přitom služby cestovního ruchu mají celou řadu rysů, které ve svém důsledku vedou k modifikaci používaných marketingových nástrojů.

Mezi obecné zvláštnosti služeb cestovního ruchu, platné i pro ostatní služby, patří:

- **nehmotný charakter služeb.** Zatímco výrobky můžeme testovat a zkoušet, u služeb cestovního ruchu nic takového nelze.
- **místní a časová vázanost služeb (*charakter výroby*).** Zatímco výrobky jsou ve většině případů na jednom místě vyráběny a na jiném místě prodávány, většina služeb je „vyráběna“ a konzumována na stejném místě.
- **pomíjivost služeb.** Výrobky se mohou vyrábět na sklad, služby nikoliv
- **„obrácené“ distribuční cesty.** Zatímco u výrobků existuje často složitý a vysoce sofistikovaný distribuční systém jak dostat zboží k zákazníkovi, u služeb je tomu obráceně. Zákazník musí přijít sám do místa konzumace služby. Distribuční systém ve své podstatě neexistuje, neboť služby cestovního ruchu nelze transportovat.
- **podmíněnost nákladů.** Jak se mění požadavky individuálních zákazníků, mění se i náklady na uskutečnění služeb.
- **vázanost služeb na jejich poskytovatele.** Většina služeb a jejich kvalita jsou vázány na poskytovatele. Typickým příkladem jsou dobré restaurace, kde spokojenost hostů, a tím i existence restaurace, je podmíněna uměním zdejšího kuchaře. Obdobně je tomu i se službami přepravců, cestovních kanceláří nebo průvodců.
- **větší důraz na propagaci mimo sezónu.** Většina služeb cestovního ruchu má sezónní charakter.

1.3.2 Přístupy k marketingu cestovního ruchu

- a) používání více než „4P“
- b) větší význam ústní reklamy
- c) používání emotivní přitažlivosti propagace
- d) rostoucí význam dobrých vztahů s komplementárními službami

Vzhledem k tomu, že cestovní ruch má celou řadu specifických rysů, je pro něj charakteristické používání specifických marketingových nástrojů.

Jedná se o tyto marketingové nástroje, celkem „8P“:

- výrobek nebo služba (*product*)
- cena (*price*)
- marketingová komunikace neboli propagace (*promotion*)
- způsob umístění na trhu (*place*)
- lidé (*people*)
- princip spolupráce (*partnership*)
- vytváření balíčků služeb (*package*)
- programování (*programme*)

Služby cestovního ruchu mají celou řadu specifických odlišností od jiných služeb, které musíme z hlediska marketingu vnímat a přizpůsobovat tomu použití marketingových metod a nástrojů.

Jedná se například o tato specifika:

- snazší kopírovatelnost
- propagace mimo sezónu
- větší závislost na komplementárních službách
- složitější distribuční cesty
- větší vliv psychiky a emocí při nákupu
- větší důraz na image a úroveň služeb

- větší význam vnější stránky poskytovaných služeb
- kratší expozitura služeb

Z hlediska marketingu jsou služby cestovního ruchu ovlivňovány celou řadou skutečností. Služby, které se vyskytují dnes na trhu cestovního ruchu, zde nejsou navěky. Jejich struktura, význam a podíl na trhu se v průběhu času mění.

Ze strany zákazníka patří k hlavním požadavkům na poskytované služby CR dostupnost, pružnost, kvalita, dostatek informací, přístupná cena, hodnota, kterou pro něj služba má, pověst, image a módnost.

2 CESTOVNÍ RUCH A TURISTIKA

2.1 Pojem a typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch je charakterizován jako činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo místa jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely.[2]

Pod pojmem cestovní ruch si lze také představit cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, a to za účelem rekreace, rozvoje poznání a spojení mezi lidmi. Cestovní ruch lze vyjádřit jako „aktivitu osob, které cestují a pobývají v místech mimo jejich obvyklé prostředí po dobu nepřesahující jeden rok za účelem vyplnění svého volného času, za obchodem nebo za jinými účely“.[6]

Cestovní ruch lze podle různých kritérií rozlišovat na jednotlivé druhy a formy.

Druhy cestovního ruchu rozlišujeme podle několika kritérií:

- Místa realizace cestovního ruchu
- Vztahu k platební bilanci státu
- Délky trvání
- Způsobu zabezpečení jeho průběhu
- Způsobu účasti a formy úhrady nákladů na účasti

Členění cestovního ruchu podle místa jeho realizace

- a) domácí cestovní ruch - aktivity spojené s účastí občanů dané země na cestovním ruchu v rámci jejího území
- b) zahraniční cestovní ruch – souhrn aktivit spojených s příjezdem občanů ze zahraničí do dané země nebo občanů ze zahraničí danou zemí projíždějících a aktivit spojených s výjezdem občanů dané země do zahraničí
- c) vnitrostátní (vnitřní) cestovní ruch – souhrn aktivit spojených s domácím a příjezdovým cestovním ruchem
- d) národní cestovní ruch – souhrn aktivit spojený s domácím a výjezdovým cestovním ruchem
- e) světový cestovní ruch – veškerý cestovní ruch ve světě spojený s překročením hranic států

Členění cestovního ruchu podle vztahu k platební bilanci státu

- a) příjezdový cestovní ruch („incoming tourism“) – aktivity spojené s příjezdem zahraničních osob do dané země; z pohledu platební bilance znamená přínos, je proto též nazýván aktivním cestovním ruchem
- b) tranzitní cestovní ruch – aktivity spojené s tranzitem zahraničních osob přes danou zemi; z pohledu platební bilance znamená taktéž přínos, a je proto součástí aktivního cestovního ruchu
- c) výjezdový cestovní ruch („outgoing tourism“) – aktivity spojené s výjezdem občanů dané země do zahraničí; z pohledu platební bilance je výjezdový cestovní ruch spojen s vývozem devizových prostředků, čímž působí na platební bilanci pasivně a je proto nazýván pasivním cestovním ruchem

Členění cestovního ruchu dle délky trvání

- a) krátkodobý cestovní ruch – krátkodobé pobyty do 3 dnů zahrnující 2 přenocování
- b) dlouhodobý cestovní ruch – pobyty delší než 3 dny

Členění cestovního ruchu podle způsobu zabezpečení jeho průběhu

- a) organizovaný cestovní ruch – účast je zajišťována prostřednictvím cestovní kanceláře nebo jiného zprostředkovatele
- b) neorganizovaný cestovní ruch – účast si zajišťuje sám účastník, resp. účastníci

Členění cestovního ruchu podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů účasti

- a) volný cestovní ruch (komerční) – účastník si hradí účast sám, přičemž jeho část není ničím podmíněna
- b) vázaný cestovní ruch (nekomerční) – účastník hradí pouze část nákladů spojených s účastí (zbývající část hradí např. zaměstnavatel, zdravotní pojišťovna apod.), přičemž tato účast je podmíněna splněním určité podmínky (např. zdravotní pojištění, členství v odborech apod.)

Podle zaměření aktivit cestovního ruchu rozlišujeme následující **formy**:

- a) rekreační forma cestovního ruchu – primární forma cestovního ruchu, která je spojena s obnovou duševních a fyzických sil člověka; tato forma je dominantní např. v případě výjezdového cestovního ruchu českých občanů do zahraničí

- b) kulturně-poznávací forma – tato je často spojena s rekreační formou; jejím cílem je návštěva historických objektů a kulturních akcí. Má značný význam pro úroveň vzdělanosti osob
- c) lázeňsko-léčebná forma – rekreační a léčebné pobyty v lázních
- d) sportovně-rekreační forma – sportovně zaměřené pobyty (vodní sporty, cykloturistika, pěší turistika, lyžování, vysokohorská turistika apod.)
- e) formy cestovního ruchu spojené s profesními motivy – např. kongresová turistika, aktivity spojené s účastí na veletrzích a výstavách, obchodní cesty, incentivní turistika (*motivační cesty pracovních kolektivů*)
- f) seniorská forma cestovního ruchu – tato forma zaznamenává ve světě značnou dynamiku, senioři patří mezi vyhledávanou turistickou klientelu
- g) mládežnická forma cestovního ruchu – tato klientela je zajímavá zejména s ohledem na perspektivu pozdějších opakovaných cest
- h) venkovská turistika, resp. agroturistika a ekoturistika – v technicky vyspělých společnostech nabývají tyto formy na významu především s ohledem na svou ekologickou a regenerační funkci pro člověka
- i) další formy cestovního ruchu - např. náboženská turistika, lovecká turistika, nákupní turistika, „průmyslová“ turistika

2.2 Příčiny a předpoklady vzniku a rozvoje cestovního ruchu

Mezi hlavní příčiny vzniku cestovního ruchu můžeme řadit touhu po vzdělání, po poznání cizích krajů a zemí, zvyklostí lidí, potřebu navazování kontaktů, výměnu informací a zejména potřebu regenerace fyzických a duševních sil.

Pro rozvoj cestovního ruchu nejsou důležité pouze příčiny jeho vzniku, ale také předpoklady (podmínky) pro jeho vznik a rozvoj.

Hlavní předpoklady a podmínky úspěšného rozvoje cestovního ruchu lze rozčlenit na:

- a) přírodní předpoklady
 - jsou dány především charakterem terénu (roviny, vrchoviny, hory, stepi, pouště atd.), klimatickými podmínkami, vodními toky a vodními plochami (moře, jezera,

rybníky, vodopády), přírodními zdroji (léčivé prameny), přírodními zvláštnostmi (přírodní rezervace, propasti, činné sopky apod.)

b) kulturně-historické předpoklady

- jsou dány především architektonickými památkami (např. hrady, zámky, památkové rezervace, církevní stavby, památníky, významné průmyslové stavby, skanzeny apod.), lidovými tradicemi a uměním, kulturními akcemi (divadelní, filmové, hudební festivaly, koncerty a další akce) a existencí významných míst (rodiště významných osobností, historická bojiště)

c) sociálně-ekonomické předpoklady

- řadíme zde především celkovou úroveň ekonomiky státu, vyjádřenou výší HDP, složením platební bilance, dosaženým stupněm životní úrovně, výší disponibilních příjmů obyvatelstva, fondem volného času obyvatelstva, úrovni nabídky zboží a služeb na trhu apod.

d) materiálně-technické předpoklady

- úroveň sítě ubytovacích, dopravních, stravovacích, maloobchodních, sportovně-rekreačních, kulturních a dalších zařízení, sloužících cestovnímu ruchu (např. informační centra, směnárny, hygienická zařízení, zdravotnická zařízení, zařízení Horské služby apod.)

e) politické předpoklady

- politickými předpoklady rozumíme politickou stabilitu, resp. nestabilitu zemí. Aktuální situace je vytvářena především existencí či neexistencí násilí, teroru, války, převratů a systémem vlád politických stran. Součástí je i vnitřní bezpečnostní situace z hlediska bezpečnosti turistů, např. ochrana před krádežemi a násilím.

f) ekologické předpoklady

- zahrnují především příznivé přírodní prostředí, jako jsou čistota ovzduší, vod, potravin. K ekologickým předpokladům lze přiřadit i existenci, resp. neexistenci radioaktivního nebezpečí.

g) personální předpoklady

- úroveň profesionality pracovníků v odvětví cestovního ruchu. Nejedná se pouze o kvalitu pracovníků v provozních zařízeních cestovního ruchu, jako jsou

např. ubytovací a stravovací zařízení, dopravní, kulturní, informační a jiná zařízení, ale též o profesionalitu pracovníků v řídicích složkách firem, orgánů a organizací cestovního ruchu. Nezbytným předpokladem rozvoje cestovního ruchu v zemi je také kvalitní systém vzdělávání.

h) administrativní předpoklady

- týkají se zejména zahraničního cestovního ruchu a výjezdových a vstupních formalit. Jedná se hlavně o vízové, celní, pasové a směnářské předpisy.

i) demografické předpoklady

- zahrnují vše, co se týká obyvatelstva. Jedná se především o mentalitu, zvyky, vzdělanost, věkové složení, porodnost, úmrtnost, charakter osídlení a další skutečnosti.

Hlavními předpoklady rozvoje cestovního ruchu v České republice jsou:

- rozmanité přírodní aktivity
- bohaté kulturně-historické dědictví
- termální a minerální prameny pro lázeňství
- dobrá úroveň vzdělanosti obyvatelstva
- udržování lidových tradic
- odpovídající úroveň ubytovacích a stravovacích služeb
- zlepšující se životní prostředí

2.3 Vývoj a postavení cestovního ruchu ve světě a v České republice

2.3.1 Vývoj a postavení cestovního ruchu ve světě

První náznaky cestovního ruchu (neorganizovaného) můžeme nalézt již v období renesance, kdy jednotlivci podnikali především cesty za poznáním do cizích krajů. K těmto cestám se později přidávají i cesty za vzděláním a ještě později za rekreací a léčením, respektive za kulturou.

K rozvoji cestovního ruchu v novodobém pojetí dochází ve 2. polovině 19. století a zejména pak ve století dvacátém. Za zakladatele skutečného moderního cestovního ruchu je považován Angličan Thomas Cook, který roku 1841 zorganizoval první hromadný

zájezd po železnici. K hromadnému rozvoji cestovního ruchu však dochází až ve 20. století.

V období do 1. světové války se masovější cestovní ruch rozšiřuje zejména v hospodářsky vyspělých zemích a týká se především majetnějších vrstev. V období mezi dvěma světovými válkami pokračuje jeho rozvoj zejména v souvislosti s rozvojem jeho materiálně-technické základny.

Mezinárodní cestovní ruch se začal hromadně rozvíjet po 2. světové válce. Výrazný vliv na jeho nárůst měl rozvoj civilního letectví a výstavba dálničních sítí. Rozvíjí se také nové formy turistiky, objevují se nové turistické destinace.

Masový rozvoj turistiky je krátkodobě několikrát dočasně přerušen některými negativními, teritoriálně omezenými událostmi. Naproti tomu jsou zaznamenávány pozitivní faktory rozvoje, jako jsou ekoturistika, ekoagroturistika, venkovská turistika, sociální turistika a turistika seniorů.

„Cestovní ruch se stal významným společenským, kulturním a ekonomickým jevem. Cestování za účelem rekreace, poznání, sportu, kultury, z náboženských, pracovních či obchodních důvodů se každý rok účastní značná část světové populace. Cestovní ruch se významně podílí na tvorbě pracovních míst, pro řadu zemí je nezanedbatelný jeho přínos pro vývoz služeb, přispívá k růstu investic a hrubého domácího produktu.

Rozvoj cestovního ruchu bude pokračovat i v tomto století, nepůjde však pouze o kvantitativní růst, ale lze očekávat i kvalitativní změny jako např. přesun zájmu turistů z tradičních na dosud nezavedené destinace a rozvoj nových forem turistiky. Řada zemí začíná v současné době uplatňovat programy podporující rozvoj cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, rozvíjejí se nové formy marketingu, řízení a propagace cestovního ruchu. Pro jeho efektivní rozvoj jsou velmi důležité kvalitní a co nejširší statistické informace.“[7]

V současné době si v oblasti mezinárodního cestovního ruchu hlavní trhy stále více konkurují, protože stále více států a oblastí oprávněně považuje cestovní ruch za ekonomický generátor, který multiplikačními efekty nejen zajišťuje vyšší zaměstnanost a vytváří nová pracovní místa, zajišťuje příjmy podnikatelským subjektům v oblasti cestovního ruchu a navazujících odvětví, ale přispívá efektivními přínosy i pro finanční bilanci příslušného státu.

2.3.2 Vývoj a postavení cestovního ruchu v České republice

Cestovní ruch se v Českých zemích vyvíjel až do 2.světové války stejně jako v ostatních zemích Evropy. V období mezi dvěma světovými válkami patřila Česká republika k vyspělým evropským zemím, která investovala i do rozvoje cestovního ruchu, mimo jiné do rozvoje lázeňství.

Dlouhodobější výjezdový cestovní ruch českých občanů se týkal převážně majetnějších vrstev. Méně majetné vrstvy a středně situované vrstvy se věnovaly spíše domácímu cestovnímu ruchu, resp. krátkodobému turismu.

Mládež začíná v té době vyhledávat trampingu, který později v dobách socialistického Československa částečně přeroste v chataření a chalupaření.

Po roce 1948 se až do roku 1989 cestovní ruch vyvíjel z hlediska některých aspektů odlišně, než tomu bylo v nesocialistických evropských zemích. Na jedné straně určitý růst životní úrovně, včetně nárůstu fondu volného času, vedl ke zvýšení poptávky po turistických službách, na straně druhé tato poptávka nemohla být uspokojena, a to zejména pokud jde o nabídku výjezdové turistiky. Rozvíjí se domácí cestovní ruch, zejména formou organizovaného a vázaného cestovního ruchu (rekreace v rámci odborů) a formou chataření a chalupaření, jehož rozvoj nemá v ostatních zemích obdoby. Pokud jde o příjezdový cestovní ruch, převažují zcela příjezdy občanů ze socialistických zemí.

Po roce 1989 nastává boom cestovního ruchu, jak v oblasti příjezdového, tak v oblasti výjezdového cestovního ruchu. Příčiny tohoto stavu jsou následující:

- Otevření hranic, odstranění administrativních překážek pro výjezdy i příjezdy
- Zvědavost zahraničních návštěvníků na postkomunistickou zemi s určitými turistickými atraktivitami
- Zájem našich občanů navštívit kapitalistické země

Novodobý cestovní ruch dosáhl na konci 20. století významného postavení ve světové ekonomice. Po politických a ekonomických změnách v roce 1989 zaznamenal u nás cestovní ruch rovněž progresivní vývoj a stal se významnou součástí české ekonomiky. Uvolnění hranic, svoboda podnikání a uvolnění devizového trhu se staly hlavními předpoklady k nastartování rychlé transformace dosud přísně regulovaného trhu

cestovního ruchu. Uvolnění deviz a otevření hranic se staly multiplikátorem výjezdové turistiky našich občanů do zahraničí.

Vývoj mezinárodního cestovního ruchu ukazuje na další růst mobility obyvatelstva, a to jak uvnitř jednotlivých kontinentů, tak i mezi nimi. Počet turisticky přitažlivých zemí se stále zvyšuje v návaznosti na dopravní možnosti, politické a ekonomické prostředí v jednotlivých regionech.

Cestovní ruch je pro každou ekonomiku významným ekonomickým odvětvím a konkurence států v této oblasti, i za pomoci masivní podpory státu se neustále zvyšuje. Mezinárodní přehledy o cestovním ruchu ukazují, že značná většina účastníků cestovního ruchu se zaměřuje na destinace v tomtéž regionu, na sousední a blízké země, do jiných regionů cestuje pouze malá část turistů. Z tohoto dlouhodobě trvalého trendu vyplývá nutnost zaměřovat promoční akce zejména na nejdůležitější zdrojové destinace, které zabezpečují naprostou většinu ekonomických přínosů z mezinárodního cestovního ruchu.

„V současné době má Česká republika rozhodně velikou perspektivu, zejména v oblasti kongresové a incentivní turistiky, bude však více než nutné zkvalitnit síť našich silnic do regionů a vychovat řadu dalších profesionálů, kteří se budou zabývat destinačním managementem.“ [8]

2.4 Turistika – pojem a formy

„Turistika - [Francouština], komplex činností spojených s aktivním pohybem a pobytem v přírodě. Obsahem turistiky je kromě pohybové složky i kulturně poznávací činnost založená na odborných lesnických znalostech a dovednostech, potřebná k zajištění účelného a bezpečného pobytu v přírodě.

Turistika se dělí podle náročnosti a podle přesunových prostředků.

V prvním případě se rozlišuje turistika rekreační (nenáročná, většinou v menších skupinách a rodinných komunitách), základní (organizovaná na školách, ve společenských organizacích) a výkonnostní (plnění výkonnostních tříd po linii zápočtových cest). V druhém případě se turistika diferencuje na turistiku pěší (včetně vysokohorské a krasové), cykloturistiku, lyžařskou turistiku, vodní turistiku a mototuristiku.“[9]

Obsáhlejší definice vytyčuje turistiku jako odvětví služeb, obsahující hmotné a nehmotné složky. Hmotné složky zahrnují transportní systémy – vzduch, železnice, cesta, voda

a nyní i vesmír, pohostinské služby (ubytování, stravování, zájezdy, suvenýry) a příbuzné služby jako např. bankovníctví, pojištění a bezpečnost. Nehmotné složky představují odpočinek a relaxaci, kulturu, dobrodružství, nové a neobvyklé zážitky.

Pojmy „turistika“ a „turista“ byly poprvé použity oficiálně v roce 1937 Společenstvím národů. Turistika byla definována jako cestování lidí do ciziny po dobu delší než 24 hodin. [10]

Hlavní formy turistiky:

- a) agroturistika
- b) ekoturistika
- c) turistika zdraví
- d) sportovní turistika
- e) turistika dědictví – návštěvy historických nebo průmyslových míst, např. historická železnice, bojová pole apod.
- f) kulturní turistika – podskupina turistiky, týkající se kultury země nebo regionu. Zahrnuje turistiku v městských částech, zejména historických nebo velkých městech a prohlídky jejich kulturních památek. [11]

2.4.1 Turistika v České republice

Vedle tradičních turistických produktů (lázně, městská turistika, kulturní turistika, sportovní turistika a lezení po skalách atd.) má Česká republika ideální podmínky pro téměř všechny moderní produkty turistiky, obzvláště pro rozvoj vesnické turistiky.

Vesnická turistika se svými produkty (agroturistika, ekoturistika, atd.) může napomoci zvýšení a rozvoji chráněné přírody a národních parků. ČR má optimální podmínky pro rozvoj cyklistiky (obzvláště pro rozvoj mezinárodních cyklistických stezek), konvenční, cílené a náboženské turistiky a nových produktů kulturní turistiky (cesty za památkami, průmyslové muzea a památky pod širým nebem, atd.). Je možnost dalšího rozvoje tradiční lázeňské turistiky.[12]

3 REGIONÁLNÍ POLITIKA

V této kapitole se krátce zmíním o regionu, regionální politice obecně a o strategii regionálního rozvoje. Ve svém projektu regionální politiku ale nepoužiji, protože ta je využívána až v realizační fázi projektu.

3.1 Vymezení pojmu region

Pojem region není jednoznačně definován ani prostorově vymezen. V nejobecnějším pojetí je chápán jako určité území vymezené přírodními, demografickými, sociálními a ekonomickými podmínkami. Toto území se vyznačuje určitou stejnorodostí dosažené ekonomické i životní úrovně a problémy s tím spojenými. Má vztah k určitému územně-správnímu centru, které je pak navenek i dovnitř regionu hlavním nositelem místní regionální politiky. [3]

3.2 Obecné pojetí a vývoj regionální politiky

Značné difference v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů mohou významně ovlivňovat i celkový hospodářský rozvoj státu, včetně vyvolání sociálních nepokojů až politických konfliktů. Proto se v řadě zemí začala uplatňovat regionální politika, jejímž hlavním cílem bylo vytvořit předpoklady pro zmírnění či dokonce odstranění neúměrných diferencí v rozvoji jednotlivých regionů, tak zejména celé národní ekonomiky.

Existence regionální politiky tedy vyplývá ze zmíněných meziregionálních diferencí, přičemž praktická realizace regionální politiky je pak vázána na splnění určitých podmínek, a sice na politické vůli regionálními problémy se nejen zabývat, ale je i řešit, a na ekonomických možnostech tyto problémy řešit. S tím souvisí i motivy existence regionální politiky. Za nejdůležitější jsou považovány ekonomické motivy regionální politiky, dále pak motivy sociální, ekologické či politické.

Počátky regionální politiky sahají do třicátých let dvacátého století, do období velké hospodářské krize, kdy byla Velká Británie postavena před problémem, jak řešit dopady této krize v klasických průmyslových regionech. V této době se ve Velké Británii výrazně prohloubily socioekonomické difference mezi jednotlivými regiony. Tehdy byl přijat první legislativní dokument „Zákon o speciálních územích“ (1934), v němž byly vymezeny problémové regiony, definovány způsoby pomoci spočívající ve zlepšení infrastruktury

a rovněž stanovena pravidla pro alokaci prostředků. Od těchto dob se ve Velké Británii regionální politika rozvíjí nepřetržitě.

Ve Francii a Itálii se začala regionální politika rozvíjet v podstatě až po druhé světové válce. V obou zemích se projevovaly velmi výrazné regionální rozdíly. V rámci francouzské regionální politiky jsou dlouhodobě uplatňovány programy na podporu infrastruktury. V Itálii se už v 50. letech regionální politika zaměřila především na industrializaci nejjižnější části země.

Ve většině západoevropských zemí se začala uplatňovat regionální politika na přelomu padesátých a šedesátých let. V současnosti se německá regionální politika především zaměřuje na rozvoj nových spolkových zemí, v Belgii byly postupně v důsledku regionalizace a poté federalizace státu přeneseny všechny kompetence národní politiky zcela na regionální úroveň.

3.3 Pojetí české regionální politiky

Současná česká regionální politika je chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů v ČR, ke snižování neodůvodněných rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury.

Regionální politika tedy:

- Představuje koncepční a výkonnou činnost státu a územních samosprávných orgánů
- Stanovuje hlavní směry a strategické cíle regionálního rozvoje na jednotlivých úrovních, tj. národní a regionální
- Vytváří metody a postupy k zajištění realizace stanovených cílů a priorit
- Uskutečňuje se prostřednictvím systémových opatření na podporu regionálního rozvoje.

3.4 Strategie regionálního rozvoje České republiky

Základním dokumentem v oblasti programového zabezpečení regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje ČR. Strategii regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva pro místní rozvoj česká vláda.

Tento dokument obsahuje zejména:

- a) analýzu regionálního rozvoje České republiky v uplynulém období (jak odvětví či sektorů, tak i jednotlivých regionů), hodnocení dosavadních odvětvových opatření resortů a přístupů regionů,
- b) vymezení slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů,
- c) strategii dalšího regionálního rozvoje ČR, vymezení priorit a opatření k podpoře rozvoje, vymezení regionů se soustředěnou podporou státu,
- d) úkoly, uložené vládou ČR ústředním správním úřadům, Českému statistickému úřadu a Úřadu pro státní informační systém k zabezpečení realizace Strategie regionálního rozvoje ČR.

Česká republika chce být do roku 2010 regionem Evropské unie, který dosáhne takové úrovně, že již nebude mít nárok na podpory pro zaostalé regiony. Navíc chce být plnoprávným, ekonomicky výkonným členem Evropské unie s parametry blízcími se průměru Unie ve všech základních kritériích se způsobem a kvalitou života odpovídajícími naší historické tradici a postavení České republiky v Evropě.[13]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části se budu zabývat mikroregionem Podhostýnsko. Nejprve na něj budu pohlížet jako na celek, poukážu na kritické body mikroregionu ve zvolené oblasti, analyzuji jeho celkový současný stav a potenciál formou analýzy regionu na základě předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu. Z takto získaných informací vyhodnotím výsledky a interpretuji je pomocí SWOT analýzy.

K dispozici mi byla již zpracovaná Strategie rozvoje mikroregionu Podhostýnsko pod názvem „Integrovaný projekt rozvoje mikroregionu Podhostýnsko: Analýza rozhodujících problémů mikroregionu“ z roku 1999 a vypracovaná studie „Trvale udržitelný rozvoj Podhostýnska“.

Tyto podklady jsem doplnila o vlastní poznatky, pozorování a postřehy.

4 IDENTIFIKACE ZÁKLADNÍCH KRITICKÝCH BODŮ MIKROREGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

Pro zaměření analytické činnosti je nutno nejdříve definovat základní problémové oblasti v cestovním ruchu.

Mezi hlavní kritické oblasti cestovního ruchu tohoto malebného mikroregionu patří:

- Malá atraktivita a nerozvinutá infrastruktura cestovního ruchu, nízká podpora turismu, přírodních a historických zdrojů a událostí v mikroregionu a nedostatečné využití kulturních zařízení (např. opravy a udržování drobné architektury, zpřístupnění zámeckého parku jako místa odpočinku) pro cestovní ruch
- Dopravní a technická infrastruktura
- Nedostatečná propagace mikroregionu jako oblasti využitelné pro cestovní ruch a nerozvinutý informační systém v oblasti cestovního ruchu a kultury a s tím související nepřilíš velký zájem turistů o tento mikroregion
- Nedostatečná ubytovací kapacita a parkovací plochy

5 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO

5.1 Charakteristika mikroregionu

Podhostýnsko je mikroregionem střední velikosti s více než 16 tisíci obyvateli a svou rozlohou je mírně nadprůměrným mikroregionem s plochou více než 160 km².

Tvoří jej obce Bystřice pod Hostýnem, Blazice, Brusné, Chomýž, Chvalčov, Komárno, Jankovice, Loukov, Mrlínek, Osíčko, Podhradní Lhota, Rajnochovice, Rusava, Slavkov pod Hostýnem a Vítonice.

Území mikroregionu tvoří severovýchodní okraj okresu Kroměříž a územně přiléhá k okresu Přerov a Vsetín a menší částí na jihu mikroregionu k okresu Zlín. Všechny obce mikroregionu se nachází v okrese Kroměříž a přirozeně sousedí s mikroregionem Hranice, Lipník nad Bečvou, Valašské Meziříčí, Fryšták a Holešov.

Obce mikroregionu tvoří symbolický prstenec kolem hory Svatého Hostýna. Nacházejí se tedy ve zvlněné krajině porostlé smíšenými lesy s horskými bystřinami a mnoha turistickými, rekreačními, cyklistickými i lyžařskými možnostmi. Hostýnské vrchy mají jednu z nejhustších sítí značených turistických cest. Současně s tím jsou i vyhlášeným Přírodním parkem. Ubytovací, rekreační a stravovací zařízení jsou umístěny převážně na okraji přírodního území tak, aby jeho jádro zůstalo nedotčeno. Jeho dostupnost a současně i zachované přírodní krásy činí z Podhostýnska vyhledávaný cíl rekreačního pobytu.

Toto sdružení obcí vzniklo v únoru 1999 za účelem získávání dotací na rozvoj této spádové oblasti, zlepšení turistického ruchu a jeho propagaci.

Dnes je mikroregion základem regionální politiky a vedle vlastní programové činnosti má možnost spolurozhodovat o dílčí alokaci veřejných prostředků, vyčleněných k podpoře regionálního rozvoje, zabezpečuje přípravu, realizaci i kontrolu plnění mikroregionálních podpůrných projektů zahraniční pomoci, spolufinancované ze strukturálních fondů. Vytvořením spolupráce a partnerství na úrovni veřejné správy se zlepšila informovanost jednotlivých obcí o možnostech využívání různých dotačních zdrojů a společném postupu při jejich získání.

Předmětem činnosti svazku obcí Podhostýnský mikroregion je:

- koordinace významných investičních akcí v zájmovém území
- sladění zájmů a činností místních samospráv
- zastupování členských obcí při jednání o společných věcech s třetími osobami ve věcech zájmů regionu
- hospodaření s majetkem členských obcí, který do svazku členské obce vložily a hospodaření s majetkem získaným vlastní činností svazku
- společný postup při dosahování ekologické stability území
- propagace svazku a zájmového území
- všeobecná ochrana životního prostředí v zájmovém území
- koordinace územního plánování v zájmovém území
- rozvoj cestovního ruchu v zájmovém území
- ochrana společných zájmů a zmnožení sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou členskou obec.

Tab. 1. Obce sdružené do mikroregionu Podhostýnsko. [14]

Název	Počet místních částí	Katastrální výměra (ha)	Počet obyvatel
Blazice	0	379	202
Brusné	0	819	363
Bystřice p. Host.	4	444	8 787
Chomýž	0	357	346
Chvalčov	3	440	1 644
Janovice	0	417	350
Komárno	0	200	325
Loukov	1	740	921
Mrlínek	0	300	276
Osíčko	1	793	477
Podhradní Lhota	0	377	533
Rajnochovice	0	4 145	519
Rusava	0	1 205	601
Slavkov p. Host.	0	519	550
Vítonice	0	766	471
Celkem	9	16 002	16 365

5.2 Přírodní předpoklady

a) geografická poloha

V rámci statistické územní jednotky evropského systému NUTS 2 – střední Morava, do které jednoznačně okres Kroměříž v její centrální části zapadá, tvoří mikroregion Podhostýnsko východní okraj územního celku NUTS 2, který je obklopen ze severu okresem Přerov, z jihu okresem Zlín a z východu okresem Vsetín. V rámci mikroregionu jsou kolem centra města Bystřice pod Hostýnem seskupeny obce jak ze severní části kroměřížského okresu, přiléhajícího okresu Přerov, tak ze severovýchodní části, které se nachází v Hostýnských vrších.

b) charakter krajiny

Z hlediska přírodního se jedná o zvlněné členité území, které přiléhá k hlavnímu hřebenu Hostýnských vrchů. Krajinný reliéf mikroregionu je od severu na jih tvořen jižním okrajem Podbeskydské pahorkatiny, Kelčskou pahorkatinou a hlavním hřebenem Hostýnských vrchů, v nichž se nacházejí rozsáhlé lesní komplexy.

Nejvyšším vrchem mikroregionu je Kelčský Javorník (865 m n. m) – zalesněný nejvyšší vrchol Hostýnských vrchů a současně přírodní rezervace horských bučin a jasanových javořin na sutí s karpatskou květenou v podrostu, dnes značně poškozená ekologickou katastrofou.

Dominantou Hostýnských vrchů je z daleka viditelný vrchol Hostýn (735 m) s rozhlednou a větrnou elektrárnou. Nachází se zde barokní poutní chrám Panny Marie, klášter, kaple svatého Jana Sarkandra a hotel pro poutníky. Památné stromy – zeleň na vrcholu Hostýna je chráněna jako celek.

Hlavními vodotečemi, kterými je povrch mikroregionu odvodňován, jsou řeka Rusava, dále řeka Bystřička a řeka Juhyně. Nejnižším místem je hladina řeky Rusavy pod Jankovicemi (249 m n. m.).

Z hlediska těžby nerostných surovin jsou v mikroregionu těženy pouze suroviny pro stavebnictví, a to stavební kamenivo v kamenolomech a místní nevýznamné zdroje kopaných písků. Daleko významnější je těžba dřeva. Výměra lesů mikroregionu přesahuje 10 000 ha a svým rozsahem je významným krajinným prvkem.

c) klimatické podmínky

Mikroregion leží v mírně teplé klimatické oblasti s dlouhým, teplým, vlhkým létem. Přechodné období je zde krátké, s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem. Zima je krátká, mírně teplá, vlhká s krátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrné roční teploty se pohybují od 8,1 do 8,2 °C. Na Hostýně, ve výšce 713 m n. m. již klesá roční průměr na 5,8 °C. V nejchladnějším měsíci lednu klesá průměrná teplota na -2,5 °C. Nejteplejším měsícem roku bývá obvykle červenec s průměrnou teplotou 17,8 °C. Průměrné denní maximum teplot je v červenci 25,9 °C a v druhém nejteplejším měsíci roku srpnu 25,2 °C. Vrcholy Hostýnských vrchů mají v červenci průměr 16,0 °C.

Za rok je v regionu 33,1 až 35,2 ledových dnů (s teplotou po celý den nižší než 0 °C), 2,6 arktických dnů (s maximální teplotou -10 °C a nižší) a 3,8 tropických dnů (s maximální teplotou 30 °C a vyšší). Srážkově je oblast mikroregionu a Hostýnských vrchů mírně nadprůměrná ve srovnání s ostatním územím České republiky ve stejné nadmořské výšce. Na srážky je nejbohatší červenec, maximum se však často přesunuje od června po srpen. Nejnižší srážky připadají na únor.

Dnů se sněžením je za rok v Bystřici pod Hostýnem 37,9, na Hostýně 67,3. Dnů se sněhovou pokrývkou je v průměru kolem 55,8, první v průměru 27. listopadu a poslední 10. března.

5.3 Ekologické předpoklady

a) vegetace

Hostýnské vrchy, které mikroregion Podhostýnsko obklopují, jsou převážně pokryty přirozenými květnatými bučinami a bukojedlinami, místy, zejména v roklinách a na prudších svazích, suťovými lesy s převažujícími lípami a javorem klenem.

Z hlediska fyto a zoogeografického jde o značně pestré území. Lesy jsou největším bohatstvím Hostýnských vrchů. Nejcennější části původních porostů, mající převážně charakter pralesů a suťových lesů patří mezi zvláště chráněná území. V důsledku lesnického hospodaření byly na části území vysazeny smrkové monokultury. Na pastvinách a prameništích se vyskytují některé vzácné druhy rostlin. Fauna je zastoupena běžnými střeoevropskými druhy, ovšem najdeme zde většinu druhů obojživelníků (mlok skvrnitý, vzácněji i člolek horský), z avifauny se udržel např. jeřábek lesní, čáp černý, holub doupňák, sluka lesní. Ze savců je možno jmenovat rejska horského, kunu lesní,

jezevce, lišku, srnce, jelena. Na podhorských loukách a pastvinách žije ještěrka živorodá a řídce i zmije.

b) životní prostředí

Mikroregion s centrem Bystřice pod Hostýnem leží v kontaktní zóně na rozhraní polní krajiny kontrastující se zalesněným masivem Hostýnských vrchů. Největším naruшитelem životního prostředí je nepochybně silniční doprava. Frekventované tranzitní komunikace procházejí intravilánem Bystřice a některých integrovaných sídel po délce a na několika místech dochází k jejich křížení. Přestože v poslední době došlo k úpravě nejnebezpečnější křižovatky, zatěžuje doprava i nadále město exhalacemi, hlukem a nebezpečím kolizí. Zdrojem hluku je i továrna TON. V době, kdy vanou větry příslušných směrů, může se projevovat dálkové znečištění ovzduší z Přerova a Valašského Meziříčí.

Určitý problém představuje i likvidace tuhého odpadu. Přesto, že v Bystřici byla vybudována nová skládka komunálního odpadu, přetrvávají problémy divokých skládek. Okolí Bystřice pod Hostýnem v západním a severozápadním směru představuje zemědělská krajina velmi silně antropogenně ovlivněná s velmi nízkými hodnotami koeficientu ekologické stability. Naproti tomu komplex Hostýna má velmi vysokou hodnotu ekologické stability. Ještě stále zde však přetrvává tendence k nahrazování původních listnatých lesů smrky.

Ekologickou funkci plní park bystrického zámku a ostatní parky.

5.3.1 Přírodní rezervace a zajímavosti mikroregionu

Přírodní rezervace Čerňava

Lesní rezervace Čerňava je situována na severovýchodním svahu vrchu Čerňava (843,8 m) v Hostýnských vrších, v nadmořské výšce 570-730 m. Jedná se o původní autochtonní karpatský les pralesovitého charakteru starý asi 280 let.

Vrchol Čerňavy nabízí hraniční kameny z minulého století i dochovaný partyzánský bunkr.

Přírodní rezervace Kelčský Javorník

Kelčský Javorník byl vyhlášen přírodní rezervací z důvodu ochrany autochtonního pralesovitého porostu horských bučin a javořin na suťovém svahu s karpatskou květenou, starého asi 140 – 170 let.

Přírodní rezervaci tvoří pralesovité porosty na příkrém severním úbočí nejvyššího vrcholu Hostýnských vrchů Kelčském Javorníku (865 m) v nadmořské výšce 550 – 864 m.

Přírodní rezervace Obřany

Přírodní rezervace Obřany se nachází v centrální části Hostýnských vrchů na prudkém severním a severozápadním svahu stejnojmenného vrcholu Obřany (704 m n. m), v nadmořské výšce 500 až 700 m.

Jedná se o skalnatý hřeben, kde se vyskytují přirozená společenstva suťového lesa se vzácnějšími druhy bezobratlých a charakteristickou květenou.

Na vrcholu Obřan se nachází zřícenina nejvýše položeného moravského hradu, postaveného v době odporu moravské šlechty proti markraběti Janovi, bratrovi císaře Karla IV. Zřejmě za husitských válek došlo k jeho celkovému zničení. Do dnešního dne se zachovala část hradební zdi se zbytky věže, hradní val a příkop.

Přírodní rezervace Smrdutá

Přírodní rezervace Smrdutá se nachází v centrální části Hostýnských vrchů na stejnojmenném vrcholu Smrdutá, v nadmořské výšce 580-750 m. Nacházejí se zde geomorfologicky význačné útvary - pískovcová skaliska s puklinovými pseudokrasovými jeskyněmi.

Přírodní rezervace Tesák

Vyhlášena na ochranu zbytku autochtonního porostu typu jedlových bučin starého asi 177 let s charakteristickým bylinným podrostem, který je jedním z nejlépe zachovaných porostů tohoto typu v Hostýnských vrších.

Chráněné území Pod Kozincem

Vyhlášeno na ochranu přirozené podhorské karpatské louky se vzácnou květenou.

Přírodní památku Pod Kozincem představují jednosečné podhorské karpatské louky v západní části Hostýnských vrchů. Nachází se na mírném svahu se severozápadní expozicí pod kótou Kozinec (479,1 m), v nadmořské výšce 370 – 550 m.

Skalný

Jedná se o vrchol v Hostýnském hřbetu se skalisky, rozhledem a cvičnými horolezeckými skalami. K nejvýraznějším izolovaným skálám patří Žába 10 m vysoká s hlubokým skalním převisem, skalní 13 m vysoká věž zvaná Zub a nejvýraznější a nejvyšší skála Orel (18 m). Stěny skalních útvarů jsou charakteristické drobnými tvary.

Arboretum Sola Gratia

Park s chráněnými stromy z první poloviny 20. století o rozloze téměř 3 ha v areálu ubytovacího střediska Sola Gratia v místní části Lázně. Na návrhu a výsadbě parku se významnou měrou podílel bystrický zahradník Antonín Horák. Bylo zde i velké alpinum, které se však bohužel nedochovalo.

Městský park Zahájené v Bystřici pod Hostýnem

Městský park Zahájené je velmi starý a svou rozlohou 9 ha tvoří největší část ucelené zeleně ve městě. V areálu je dětský koutek, koupaliště, hřiště minigolfu a zahradní restaurace. Rybníček vznikl před 1. světovou válkou a upraven byl v letech 1971 - 72. S parkem sousedí i sportovní areál s fotbalovým stadionem a tenisovými kurty.

Platanová alej – Bystřice pod Hostýnem

Unikátní platanovou alej nechal kolem říčky Bystřičky vysadit v polovině 19. století tehdejší majitel panství, Olivier svobodný pán z Loudonu na popud evangelického faráře Daniela Slobody v polovině 19. stol. Alej čítala 17 platanů, dále k ní patřilo i 5 jasanů, 3 javory a 2 lípy. Semena sem byla dovezena z Itálie.

5.4 Kulturně-historické předpoklady

a) turistika a historické památky

V mikroregionu se nalézají řada historických památek a přírodně atraktivních míst. Centrem je město Bystřice pod Hostýnem, které dominuje krajině pod zdaleka viditelným vrcholem Hostýna s poutním chrámem Panny Marie. Město Bystřice pod Hostýnem je výchozím bodem turistických i cykloturistických tras do Hostýnských vrchů. Ve městě se nachází spousta historických památek (např. původně renesanční zámek přestavěný barokně, Thonetův zámek, farní kostel sv. Jiljí, Loudonský hřbitov atd.).

Významnými obcemi mikroregionu je rovněž Rusava a Rajnochovice, obě jako turisticky atraktivní sídla s množstvím rekreačních objektů a vybaveností, zvláště pro zimní sporty.

b) kulturní vyžití

V mikroregionu, mimo centra kolem Bystřice pod Hostýnem, chybí kulturní vybavenost na přiměřené úrovni.

Co se týče vybavenosti Bystřice pod Hostýnem je zde zastoupeno kino, loutkové divadlo v prostorách Sokola a městská knihovna, která disponuje 40 000 knihovními jednotkami a má více než 1 600 čtenářů.

V zámku jsou k dispozici výstavy malířů, sochařů, pořádání koncertů, dále pak muzeum keramiky zprovozněné v roce 2003. K vidění je expozice bystřické a rajnochovické keramiky, dílo (ex libris, písma) grafika a tiskaře Jana Šembery, část zařízení pokoje spisovatele Františka Táborského (oba bystřičtí rodáci) a několik kusů zámeckého nábytku, které se podařilo zachránit z původního vybavení.

Společenský život města obohacují i pravidelné plesy, dětský karneval a koncerty populární a folkové hudby, které se konají v sálech kulturního domu Sušil. Tento objekt získalo město darem od stejnojmenného spolku v roce 1999. V současné době je po rekonstrukci a slouží plně návštěvníkům společenských událostí a nově zrekonstruovaný objekt kina milovníkům filmů.

Velké množství kulturních akcí má folklórní nádech, který pramení z polohy města na předělu vlivu Hané a Valašska, v tzv. Hostýnském Záhoří. Každoročně se zde koná dvoutýdenní festival Bystřické zámecké slavnosti, což je festival hudby, výtvarného umění, filmu a mluveného slova, pořádaný od roku 1995. K tomu vydává odbor kultury

města Zámecké listy jako mimořádník Zpravodaje města přinášející aktuální zpravodajství z průběhu Slavností.

Kulturnímu životu ve městě organizačně přispívá Bystřický kulturní a nadační fond (BKNF), který pořádá koncerty (převážně v zámeckém sále s výbornou akustikou), výstavy, besedy a diskusní pořady.

Za zmínku také stojí Muzeum Rusava - památník obce, který se snaží předložit veřejnosti obraz dějin a kultury obce. Vystavené exponáty se nachází v budově Obecního úřadu. Ve výstavní síni jsou k dispozici výtvarná díla od malířů - A. Kašpara, J. Kobzáně, F. Ondrušky, L. Schneiderky, M. Gardavské, S. Stanovského, M. Makovské. Další část muzea věnovaná lidová kultuře a umění představuje nástroje na domácí výrobu a zpracování textilu, vyšivačské umění, valašské kroje, obrázky na skle, vybavení domácnosti dřevěným nábytkem, zemědělské nářadí a další dřevařské výrobky, které patřily k životu rusavského lidu.

c) sportovní vyžití

Sport je spjat s mikroregionem a jeho centrem Bystřicí pod Hostýnem již od nepaměti. Bystřičtí sportovci jsou úspěšní v mnoha sportovních odvětvích, například v odbíjené, tenise, stolním tenise, badmintonu, kulturistice či sportovní gymnastice. Na své si zde přijdou i milovníci squashe. V roce 2003 byla v Bystřici dokončena nová sportovní hala, stojící na místě bývalého letního kina ve dvoře KD Sušil.

V zimních obdobích je mikroregion navštěvován hlavně lyžaři a milovníky zimních sportů. Nejstarší záznamy o lyžování v Hostýnských vrších se datují rokem 1923, kdy byl položen základ organizovaného lyžování. V té době byl střediskem lyžování Hostýn. Tesáku jako lyžařského střediska se začalo využívat po roce 1930. Sjezdovky v okolí Bystřice p.H. jsou dlouhé od 400 do 1500 m, u mnoha z nich jsou lyžařské vleky. Milovníci běžeckého lyžování zde naleznou několik desítek kilometrů běžeckých stop. Další lyžařské středisko Troják uspokojí svými terény rodiny s dětmi, lyžaře začátečníky i pokročilé lyžaře.

Také cykloturistika má v Hostýnských vrších velkou tradici. Už roku 1885 zde byl založen Cyklistický spolek, první svého druhu na Moravě. V dnešní době je v Hostýnských vrších několik nově značených cyklo-turistických tras a konají se zde i cyklistické závody horských kol.

5.5 Sociální předpoklady

a) obyvatelstvo

V národnostní struktuře převládá jednoznačně národnost česká. Velmi malé zastoupení tvoří národnostní menšiny, ale je zde nadprůměrný podíl Slováků. V mikroregionu nikdy nebyla zaznamenána výrazná obměna obyvatelstva.

Patrný je stálý menší úbytek obyvatel, zvláště v okrajových menších sídlech mikroregionu. Mikroregion vykazuje výrazně podprůměrnou porodnost, která odpovídá okresní pozici z hlediska hodnocení v kraji i celorepublikovému. Úmrtnost obyvatelstva je mírně pod republikovým průměrem. Věková struktura obyvatel v mikroregionu se téměř neliší od struktury obyvatel v kraji ani v celostátním měřítku.

Hospodářské podmínky života určuje nižší než průměrný mzdový příjem. Z hlediska začlenění osob do pracovního procesu, je ekonomická struktura obyvatelstva mikroregionu, svým podílem ekonomicky aktivních obyvatel mírně podprůměrná.

Co se týče náboženského vyznání, dominantní postavení zaujímá římsko-katolická víra.

b) vzdělanost

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je v rámci okresu vcelku průměrná, ale v rámci kraje i České republiky mírně podprůměrná. Nejvýše vzdělaní lidé jsou soustředěni v jádrovém městě Bystřici pod Hostýnem, v ostatních sídlech mikroregionu je mírně vyšší podíl obyvatel se základním vzděláním, jež je daný dominující zemědělskou činností. V současné době se však zvyšuje počet vysokoškolsky vzdělaných občanů.

c) nezaměstnanost, situace na trhu práce

Míra nezaměstnanosti v mikroregionu se v současné době jeví jako průměrná z hlediska celookresního i krajského. Ale v oblasti průmyslu a zemědělství se potýká s úbytkem pracovních příležitostí a nezaměstnaností. Za rok 2004 dosáhl mikroregion nezaměstnanosti 11,94 %.[19]

Avšak obec Komárno dosáhlo nižší nezaměstnanosti (5,0 %). Obecným znakem trhu práce v mikroregionu je sezónnost.

V posledních letech významně vzrůstá počet dlouhodobě nezaměstnaných a nejvyšší nárůst počtu uchazečů je v nejmladší věkové skupině od dvaceti let, způsobený zvláště

absolventy škol. Průměrný věk uchazečů je 36 let. Co se týče vzdělanostní struktury, jsou nejčtenější skupinou vyučenci, následují maturanti a lidé se základním vzděláním.

Z pohledu profesního zařazení uchazečů o zaměstnání jsou nejpočetněji zastoupeny pomocné a nekvalifikované profese, pak řemeslníci a kvalifikovaní výrobci a méně významněji pak techničtí odborní pracovníci a nižší administrativa.

Ve stále se zhoršující situaci na trhu práce roste význam aktivní politiky zaměstnanosti, který je zejména ve vytváření pracovních míst pro problémové a obtížně umísitelné skupiny uchazečů o zaměstnání.

5.6 Dopravní infrastruktura

a) doprava

Dopravní napojení obcí v mikroregionu je velmi diferencované, tato rozdílnost se bude dále prohlubovat, zejména po dobudování napojení mikroregionu na rychlostní komunikace, příp. dálniční síť. Dopravní napojení je jednou z podstatných složek atraktivity mikroregionu pro ekonomické aktivity, do mikroregionu přicházejících nových, zejména zahraničních investorů, umožňuje snadnější napojení na blízké i vzdálenější trhy a rozšiřuje dosažitelné zdroje pracovních sil. Spolupůsobí současně jako regulátor zaměstnanosti, poněvadž umožňuje obyvatelstvu větší okruh výběru zaměstnání.

Železnice – železniční spojení má pro osobní dopravu spíše místní význam, neboť rychlíkové spojení s vnitrozemím a zahraničím je slabé. Nejbližší železniční uzel, s významným napojením na páteřní vnitrostátní i mezinárodní železniční trasy, je stanice Přerov. Nákladní doprava rovněž zajišťuje značnou část místní železniční nákladní přepravy. Železniční stanice Bystřice pod Hostýnem je téměř plně vybavena a je rovněž místním východiskem turistických cest.

Silnice – na území mikroregionu neprochází republiková dálniční síť ani jiná silnice rychlostního charakteru. Silniční síť je tvořena státními silnicemi I., II. a III. třídy o délce 352 km. Území leží zcela mimo trasy současné státní prioritní silniční dopravy. Všechny silnice jsou pouze dvouproudé. Nejbližší možné připojení k dálniční síti je cca 75 km z centra mikroregionu. Vzhledem ke kopcovitému charakteru povrchu je zde místně významná síť vozovek nižších tříd v podprůměrné kvalitě.

Dopravní poloha Bystřice pod Hostýnem, coby centra mikroregionu, je výhodná. Od nepaměti tudy procházela obchodní cesta směřující z Kroměřížska severovýchodním směrem k Valašskému Meziříčí. Z dopravní polohy města vyplývá i dobrá dopravní obslužnost. Bystřice pod Hostýnem je dopravním uzlem, který je obsluhován v pracovní dny 21 autobusovými linkami s více než stem párů autobusových spojů. Město má přímé autobusové spojení prakticky se všemi významnějšími středisky střední Moravy, ale také s Brnem a Ostravou. K těmto autobusovým spojům se přiřazuje i dobré vlakové spojení do Kroměříže, Kojetína, Valašského Meziříčí, Ostravy, Frýdku-Místku, Brna atd.

b) inženýrské sítě

Vybavenost obcí a měst inženýrskými sítěmi je jedním ze základních rozvojových faktorů, které mají vliv na rozhodování potenciálních podnikatelských subjektů o svých investičních záměrech.

Elektrifikace – zásobování elektrickou energií je kapacitně dostačující. Největšími problémy jsou části zastaralého distribučního vedení a místní výpadky dodávky elektrické energie, které se omezeně vyskytují u rozsáhlých distribučních sítí podhorských obcí. Na těchto okrajových úsecích se předpokládá postupná rekonstrukce volného vedení.

Alternativním zdrojem energie je větrná elektrárna na Hostýně. Jedná se o soukromé vlastnictví Matice svatohostýnské. Je v provozu od roku 1996 a náklady na její výstavbu činily 12 mil. Kč. Tato elektrárna slouží pouze zařízením areálu Hostýnu, kterému kryje asi 20 % celkové spotřeby elektrické energie.

Plynofikace – zásobování obcí mikroregionu zemním plynem je na dobré úrovni. Ve všech obcích kromě Rusavy a Podhradní Lhoty je již plyn zaveden. V roce 1998 byla dokončena plynofikace Bystřice pod Hostýnem, která si vyžádala finanční náklady 40 mil. Kč. V současné době má možnost se napojit drtivá většina bytů. Plynovod byl postaven na náklady města.

Telefonizace – v oblasti vybavenosti domácností pevnými telefonními linkami je poptávka téměř pokryta a obce si nestěžují na nedostatek telefonů. Pokrytí signálem komunikačních sítí mobilních operátorů je na nižší úrovni v oblasti Hostýnských vrchů, v ostatní části na dobré a dostačující úrovni. Telefonizace je celkově na uspokojivé úrovni, slabinou je však příjem anténních signálů, včetně televizních, zvláště v horských oblastech. Město Bystřice má dokončenou rekonstrukci telefonní sítě včetně digitální ústředny.

c) vodní hospodářství

Zásobování vodou – situace v zásobování pitnou vodou je na území mikroregionu na dobré úrovni. Kromě obcí Brusné a Komárno všechny ostatní obce mikroregionu mají skupinový vodovod, pouze některé čerpají vodu z místních vodovodů. Nedostatkem místních vodovodů je rozkolísanost tlaků, místní nedostatek vody v letních měsících a mnohdy ne zcela odpovídající kvalita vody. Pro Bystřici pod Hostýnem je pitná voda přiváděna z Holešova. Kvalita vody z podzemních zdrojů je dobrá. Výstavba vodovodu začala na přelomu 30. a 40. let a v současné době pokrývá většinu města, pouze ojediněle v některých okrajových lokalitách chybí. Jeho vlastníkem jsou Vodovody a kanalizace a. s. Kroměříž. Vybudovaný obecní vodovod mají i integrovaná sídla kromě Sovadiny, kde se zatím jeho výstavba neplánuje. Dalším zdrojem pitné vody jsou soukromé studny. Jako zdroje užitkové vody mohou sloužit obecní studny.

Kanalizace – jedná se o významnou oblast vodního hospodářství s dopadem na životní prostředí, která v případě nevyhovujícího stavu může zabránit realizaci podnikatelského záměru v daném území. Situace v likvidaci odpadních vod není příznivá a čistírna odpadních vod je vybudována pouze ve městě Bystřice pod Hostýnem a obci Rusava. Ostatní obce mikroregionu vypouštějí znečištěné odpadní vody, často v mnoha kanalizačních svodech, do místních vodotečí bez mechanického přečištění. V Bystřici pod Hostýnem je na kanalizaci napojeno kolem 93 % bytů. V roce 1995 byla uvedena do zkušebního provozu a od roku 1998 do trvalého provozu čistírna odpadních vod, která pracuje na principu biologického rozkladu s mechanickým předčištěním. Náklady na její výstavbu dosáhly výše 114 mil. Kč. Odpadní kal již bez bakterií se využívá jako hnojivo. V současné době přijalo město úvěr na dostavbu kanalizace ve všech obcích ve výši téměř 17 mil. Kč.

5.7 Ekonomická struktura

a) zemědělství

Zemědělství je významnou součástí hospodářských činností mikroregionu, neboť velká část území se nachází v zemědělsky intenzivně obhospodařované oblasti. Zemědělská výroba zůstává ve většině malých obcí, v níže položených plošinatých částech i podhorské oblasti mikroregionu hlavní místní hospodářskou činností.

Klimaticky i geomorfologicky se zemědělská část mikroregionu rozprostírá v mírně členitém území pahorkatiny pod Hostýnskými vrchy, s průměrnou roční teplotou vzduchu od 7 – 9 °C a úhrnem srážek od 500 – 900 mm, v závislosti od nadmořské výšky území, což umožňuje vhodné podmínky pro zemědělství. V půdních poměrech převažují hnědozemě nad černozeměmi a podzolovanými půdami a v podhorské části mikroregionu pak horské podzoly s nadprůměrnými bonitami. Druhovú skladbu půd je rozmanitá, v údolních nivách a pahorkatině převažují půdy hlinité, ve výše položených místech pak písčitohlinité a šterkovité. V daném území patří půdy produkčně do oblasti převážně řepařské a částečně obilnářské, podhorská část pak do půd bramborářských.

Zemědělství v mikroregionu Podhostýnsko je vcelku stabilizováno, převážná část zemědělských podniků má své postavení na trhu, i když místně vznikají sezónní výpadky v odbytí zemědělské produkce, které jsou však značně ovlivňovány situací na trhu. Zemědělství v mikroregionu má svůj nezanedbatelný význam a jeho úloha je především v obnově a údržbě kulturní krajiny.

b) průmysl

Podhostýnsko patří z hlediska vytvořeného HDP k průměrným mikroregionům v okrese a mírně podprůměrným mikroregionům v kraji. Ekonomická výnosnost a sledované příjmy obyvatel jsou podprůměrné a tím se zhoršuje pozice zdejšího maloobchodního trhu, investičních aktivit i pozice nabídky a poptávky drobných firem. Jádrem zdejšího hospodářství tvoří malé a střední podniky zpracovatelského průmyslu, spíše místního významu, bez zastoupení významnější těžby surovin a těžkého průmyslu.

V 90. letech prošla téměř celá ekonomika mikroregionu fází společensko-ekonomické reformy a transformačním procesem pro nastolení tržních vztahů, což ve značné míře způsobilo pokles průmyslové produkce a snížení podílu průmyslové výroby.

Průmyslová výroba je v rámci mikroregionu lokalizována převážně do jeho centra Bystřice pod Hostýnem a její strukturu tvoří zvláště odvětví zpracování dřeva a částečně i textilní průmysl a strojírenství. Bystřice pod Hostýnem se svým okolím získalo na významu již v minulém století jako oblast zčásti s vysoce úrodnou zemědělskou půdou a zčásti jako oblast s rozsáhlými lesními porosty s těžbou dřeva a příslušným prvozpracovatelským a nábytkářským průmyslem.

Příznivým rozvojovým faktorem průmyslu Podhostýnska je dostatečné množství blízké surovinové základny – dřevní hmoty pro hlavní výrobní odvětví a tato výhoda je intenzivně využívána. Nejvýznamnějším průmyslovým závodem v Bystřici pod Hostýnem je TON a. s., jež navazuje na dřívější firmu Thonet, která se proslavila výrobou ohýbaného nábytku již od minulého století. Kladným rozvojovým předpokladem nábytkářského a dřevozpracujícího průmyslu mikroregionu je dlouholetá tradice nábytkářské výroby a její vysoká kvalita. Dalšími významnými závody jsou Javořice a. s., Allwood, a. s., Kovonax – nábytkářský průmysl, Hostýnské papírny, Mlékárna Hostýn, Vítex CZ – pletařská výroba atd.

Velká část podniků mikroregionu se v současné době potýká s vyšším zadlužením a nedostatkem finančních zdrojů pro další rozvoj.

c) služby

V pokrytí sídel mikroregionu službami lze rozlišit tři zóny. První zónu tvoří město Bystřice pod Hostýnem, které je dobře vybaveno komplexem služeb standardní městské úrovně. Ve druhé zóně jsou horské obce Hostýnských vrchů (Rusava, Rajnochovice, Chvalčov) s relativně převýšeným podílem ubytovacích a stravovacích zařízení. Do třetí zóny patří všechny zbývající obce mikroregionu. V nich je často vybavenost službami nedostatečná, zejména pokud jde o prodejny potravin a mateřské i základní školy.

Maloobchod a služby - význam města jako centra nákupů pro obyvatele okolních obcí dokládají prodejny obuvi, květinářství, drogerie a zverimexy, prodejny se sortimentem od papírnictví po dárkové zboží. Velkou šíří zaujímají maloobchodní provozovny elektroniky a nejrůznějších domácích spotřebičů, výpočetní elektroniky a telekomunikační techniky. Maloobchodní sortiment kompletují prodejny nábytku, koberců, zlatnictví, hodinářství, klenoty, barvy-laky, knihkupectví a sportovní potřeby. Peněžní služby ve městě poskytují pobočky České spořitelny a Komerční banky (obě s bankomatem). Mezi další služby obyvatelstvu lze zařadit autoškolu a taxislužbu a pohřební služby, poradenskou činnost,

účetnictví a projektovou činnost ve výstavbě. Z osobních služeb pro obyvatelstvo mají ve městě své zastoupení nejvíce kadeřnice (s holičstvím), je možnost navštěvovat kosmetické salony, masáže i pedikúru. Velmi rozšíření jsou podnikatelé-živnostníci v řemeslných službách (zpracování dřeva, stavebnictví), v elektroslužbách a službách pro motoristy (pneuservis, čerpací stanice, autoservisy, nákladní doprava atd.).

Ubytování a stravování - ubytovací služby přímo ve městě nabízí hotel Podhoran na Masarykově náměstí, který má kapacitu 92 lůžek a poskytuje i doplňkové služby. Ubytování turistické kvality v zařízení TJ Bystřice u fotbalových stadionů bylo využíváno zejména sportovními kolektivy; jeho kapacita je 44 lůžek. Od roku 2000 slouží jako ubytovna domov mládeže SPŠ a SOU nábytkářského.

Kvalitní ubytování je v části Lázně, ve středisku Sola gratia, které patří Českobratrské církvi evangelické. Je přizpůsobeno pořádání seminářů a slouží nejen členům církve. V přízemí kaple je konferenční sál pro 60 osob. V létě zařízení disponuje 93 lůžky, v zimě 65. Oddělený letní pavilon je využíván dětskými tábory a zájemci s nižšími nároky. Celý areál je v příjemném lesoparku s volejbalovým hřištěm a krásným výhledem na město. Nedaleko střediska Sola gratia, v bývalém areálu dětského tábora Sigmy Olomouc, je regenerační centrum Harmonie. Jeho ubytovací kapacita je cca 30 lůžek. V areálu je možnost sportovního vyžití (tenisové kurty a krytý bazén 3,5 x 7 m s protiproudem). Zařízení se soustřeďuje na harmonizační pobyty, nabízí masáže, balneoterapii a poradenství zdravého životního stylu.

Žádné další ubytovací možnosti ve městě nejsou, ale v jeho okolí je několik horských chat a rekreačních středisek. Svůj vliv má i poutní místo Hostýn, kde je možno ubytovat velké množství věřících, kteří se scházejí přibližně na dvaceti svatých poutích ročně.

Stravovací služby jsou velmi rozvinuté, ve městě je přibližně 10 restaurací s vařením, 6 barů, 3 pivnice, 2 cukrárny a příjemné bistro. Velký počet těchto zařízení však jen málo souvisí s návštěvami svatého Hostýna, neboť poutní místo samotné disponuje dalšími třemi restauracemi a mnoha stánky s občerstvením.

Školství – v obcích mikroregionu se mateřské školy nachází v Bystřici pod Hostýnem, Chomýži, Chvalčově, Loukově, Osíčku, Podhradní Lhotě, Rajnochovicích, Rusavě, Slavkově pod Hostýnem a Vítonicích. V Bystřici pod Hostýnem jsou čtyři mateřské školy (další je v Rychlově), z nichž jedna je křesťanská. U mateřské školy přímo na Schwaigrově náměstí funguje od nedávna „mateřské centrum“. Jedná se o formu výchovné péče batolat,

jimž jsou k dispozici (s jejich rodiči) všechny třídy, kde si za dozoru pedagogických pracovníků mohou libovolně hrát.

Základní školy jsou v Bystřici pod Hostýnem, Chvalčově, Loukově, Rajnochovicích, Rusavě, Slavkově pod Hostýnem a Vítonicích. Základní školy jsou ve městě čtyři, z nichž dvě jsou zvláštní. Základní škola Bratrství Čechů a Slováků je třetí největší školou svého typu v okrese.

Střední školství je v obcích mikroregionu zastoupeno pouze v Bystřici pod Hostýnem, a to dvěma státními školami, které nabízejí různé formy studia. V roce 1998 došlo ke sloučení Střední průmyslové školy (SPŠ) dřevařské se Středním odborným učilištěm (SOU) nábytkářským a Odborným učilištěm (OU). První dvě jmenované školy mají ve městě zhruba padesátiletou tradici a navazují na výrobu nábytku z ohýbaného dřeva. Výhodou spojení škol je komplexnost vzdělávacího programu a lepší využití materiálního i lidského potenciálu. Druhou střední školou je Střední odborná škola (SOŠ) a Střední odborné učiliště (SOU) obchodní a oděvní. Internátní zařízení nemá, neboť až na výjimky její dojížděkový region nepřesahuje únosnou denní dostupnost.

Na ostatní střední školy se dojíždí převážně do Holešova (gymnázium), Přerova a Zlína. Dům dětí a mládeže ve městě není, možnost využití volného času dětí a mládeže kromě školních kroužků umožňuje základní umělecká škola na náměstí TGM, která má hudební, taneční a výtvarný obor.

Zdravotnictví a sociální péče – základem zdravotní péče je síť praktických lékařů, kteří v některých venkovských ordinacích pracují jen na část svého úvazku. Ordinance jsou v mikroregionu rozmístěny značně nepravidelně, pouze v Bystřici pod Hostýnem jsou soustředěny téměř všechny odborné profese a většina stomatologických ordinací. Vyšší odborná zdravotní péče je poskytována v okresních nemocnicích v Kroměříži nebo v Přerově a vyšších specializovaných pracovištích ve fakultní nemocnici Olomouc, případně v krajské nemocnici Zlín.

K sociálním službám patří kromě výchovného ústavu dům s pečovatelskou službou a dům pro svobodné matky s dětmi. Dům s pečovatelskou službou je v nových prostorách (od roku 1998) na Schwaigrově náměstí a je v něm 48 bytových jednotek. Služby pro jeho obyvatele zajišťuje nezisková organizace oblastní charity Bystřice pod Hostýnem, která je účelovým zařízením římsko-katolické církve. Realizuje se zejména v projektu charitní

ošetrovatelské, pečovatelské a jiné služby. Přibližně 20 zaměstnanců zajišťuje komplexní služby charity nejen ve městě, ale také v 17 okolních obcích.

5.8 Turistická infrastruktura

Pohoří Hostýnských vrchů představuje velmi kvalitní rekreační prostředí, především pro pěší turistiku, ale i pro další druhy rekreace a jsou zde vymezena území soustředěné rekreace s celoročním provozem. Realizaci rekreačních aktivit je vhodné soustřeďovat převážně na krátkodobé formy rekreace, se zaměřením zvláště na cykloturistiku, kterou je možné situovat díky příznivému terénu a velkému množství značených tras.

Z hlediska zimní rekreace umožňují sněhové podmínky Hostýnských vrchů poměrně intenzivní využití příslušných rekreačních středisek, jejich vybavenosti a okolí.

Bystřice sama může těžit ze své střediskové vybavenosti. Z Bystřice je dobré dopravní spojení nejen do Rajnochovic, Rusavy a Chvalčova, na Tesák či Troják, ale vede odtud také jediná přístupová silnice na Hostýn, po níž jezdí z Bystřice autobusová linka.

Informační centrum – informační centrum v Bystřici pod Hostýnem se nachází v přízemí pravého křídla zámku a nabízí široké spektrum služeb, jako např. informace o přečíslování v celé republice, zajištění ubytování, přehled kulturních událostí v regionu, vstup na výstavy, prohlídky zámku, prodej pohlednic, map, plakátů, brožur a upomínkových předmětů, informace o autobusových a vlakových spojích z Bystřice a okolí apod.

Informační tabule – Bystřice pod Hostýnem jako centrum mikroregionu, disponuje 5 informačními tabulemi, na kterých návštěvníci města najdou mapu a informace pro turisty, např. o institucích v centru města, cyklotrasách Podhostýnského mikroregionu apod. Samozřejmě má také každá obec Podhostýnska informační mapu pro turisty s vyznačenými turistickými i cyklistickými trasami.

Informační tabule v areálu bystřického zámku - v příkopu před vchodem stojí znovuobnovená cedula shrnující základní údaje o historii zámeckého areálu a na druhé straně informační tabule se seznamem pracovišť městského úřadu, které mají sídlo v předzámčí. Informační systém pokračuje podrobným značením i v průchodu na první nádvoří, na chodbách a jednotlivých patrech předzámčí, v němž se nacházejí informační centrum a městská policie, stavební úřad, odbory regionálního rozvoje a životního prostředí.

Panoramatická mapa „Podhostýnský mikroregion“

Základním bodem činnosti nově vzniklého mikroregionu v roce 1999 v oblasti propagace bylo zpracování panoramatické mapy „Podhostýnský mikroregion“ firmou FORZA s. r. o. Brno, která je vyvěšena ve všech obcích a slouží jako základní informace pro návštěvníky tohoto kraje.

Zvuková informační tabule - Zvukový informační průvodce před budovou radnice v Bystřici pod Hostýnem je od léta 2004 novou službou pro turisty a návštěvníky, kteří zavítají do kraje pod sv. Hostýnem. Informační tabuli s mapou podhostýnského regionu, plánem Bystřice p. Host. a mapkou sv. Hostýna financovalo 15 obcí Podhostýnského mikroregionu a město Bystřice p. H. Celkové náklady přesáhly 360 tis. Kč. Zájemci zde najdou podrobnosti o zajímavostech a památkách v jednotlivých obcích mikroregionu, přehled institucí, úřadů, zajímavosti z historie Hostýna a další informace, a to v češtině, němčině a angličtině.

Cyklostezky a jejich značení na Bystřicku

Žluté směrové značky s kilometráží a s jedno až čtyřmístným číselným značením, umístěné na komunikacích značí cyklotrasy v regionu Hostýnských hor. Toto značení provádí cykloturistu nejzajímavějšími místy regionu a dále navazuje na cyklostezky republikového významu. Takto označené cyklostezky jsou vhodné pro trekingová kola a v mnoha úsecích i pro kola silniční.

Budování cyklotras umožnily dotace z fondu Phare pro obnovu a rozvoj venkova.

5.9 Turistické atraktivity mikroregionu

Svatý Hostýn

Posvátná hora Svatý Hostýn je nejnavštěvovanější mariánské poutní místo na Moravě a po Velehradě snad nejpmátnější vůbec. Již po tři století je hostýnská hora se svou mariánskou svatyní cílem tisíců poutníků z blízkého okolí i vzdálenějších krajů.

První zmínka o kopci Hostýnu, který se tehdy ještě psal Hoštejn, pochází z poloviny 16. století. První osadníci kopce Hostýna byli již Keltové asi 200 let před naším letopočtem. Vrchol Hostýna je obehnán keltským valem o délce 1 835 m a dodnes má v některých místech výšku 9 m a šířku 23 m. Val je zhotoven z hlíny, kamení, písku a popela a jsou na něm patrné dvě brány. Archeologické nálezy zde odhalily keltské

nádoby, železné předměty a dva kamenné rotační mlýny. Keltové zde vybudovali oppidum, střežící tzv. jantarovou obchodní stezku, která vedla Moravskou bránou.

Dnešní chrám má podobu oválu. Hlavní vchod do kostela tvoří masivní vrata, která jsou pokryta bronzovou výzdobou. Průčelí stavby je lemováno dvěma věžemi, které jsou ukončeny stříškami v podobě čtyřbokého jehlanu. Nad hlavním chrámovým portálem je velký mozaikový obraz na ploše 26 m². Obraz je složen z 260 000 barevných kaménků. Obraz byl vyhotoven v roce 1912. Hlavní oltář je završen drobnou plastikou Krista na kříži, na bocích stojí dvojice bronzových andělů. Za oltářem je reliéf Hostýnské madony a pod ním porážka Tatarů. V chrámu je ještě 6 bočních oltářů a kazatelna. Po svém obnovení před 154 lety se v chrámové stavbě na sv. Hostýně prolínají 2 umělecké slohy - baroko a klasicismus.

V roce 1982 u příležitosti 70. výročí korunovace Panny Marie s Dítětem získal hostýnský poutní chrám titul Menší Bazilika. Toto zvláštní vyznamenání udělil papež Jan Pavel II. dne 9. srpna 1982 papežským listem.

Hostýnské schodiště - Hostýnské schodiště s 250 schody (221 pískovcových a 29 žulových) je dlouhé 242 m a v nejširším místě u chrámu je široké 13 m. Na jednotlivých schodech můžeme číst zvěčnělá jména dárců.

Vodní kaple - Západně od kostela při nástupu na schodiště stojí drobná hranolovitá stavba, fasádu člení nárožní pilastry. Interiér zaklenut čtyřdílnou kopulí, jejíž plochu pokrývají různorodé štukové rámy, tvořené proplétanými pasy s okřídlenými hlavičkami andílků. V oltářní nise původně dřevěná barokní soška Hostýnské madony pocházející z hlavního oltáře. Před dvěma lety prošla tato zdevastovaná kaple rozsáhlou opravou.

Socha božského srdce Páně - Monumentální bronzová plastika z r. 1919. Je vysoká 3 m, váží 660 kg, žulový podstavec 5 000 kg. Kristus impozantních rozměrů, podmanivého dojmu, pevného postoje s lehce skloněnou hlavou a žehnajícíma rukama. Na žulovém podstavci nápis: „Já jsem cesta, pravda, život“.

Stará křížová cesta - V r. 1900 zahájena stavba první venkovní klasicistní křížové cesty, jednoduché kaple tvoří otevřené kamenné podstavce ukončené křížem s obrazovými reliéfy znázorňující cestu Krista na Kalvárii. Poslední čtyři obrazy jsou umístěny v kaplích různého slohu. Dnes jsou pašijové obrazy nově překryty plastovým sklem, v zimě se

zakrývají dřevěnými okenicemi. XIV. zastavení – Kladení do hrobu – je umístěno v malé rotundě u hřbitova. V r. 1902 se konalo svěcení dokončené křížové cesty.

Nová Jurkovičova křížová cesta - Různorodé kapličky první křížové cesty byly přijaty s negativní kritikou. Proto byl přizván věhlasný architekt Dušan Jurkovič k vypracování projektu nové křížové cesty a plánovaných dalších staveb na Hostýně. V r. 1904 předkládá Jurkovič hotové plány na 13 kapliček křížové cesty nepravidelně umístěných severovýchodně od kostela po pravé straně jakoby vystupujících z lesa. Křížová cesta byla ukončena I. zastavením až v r. 1933.

Na zadní stěně II. kaple je pamětní deska Omladiny obětí I. světové války v podobě bronzového reliéfu znázorňující moravský lid adorující hostýnské Madoně. Mezi VI. a VII. zastavením se nachází nejstarší přístupová cesta na Hostýn, tzv. Železná brána.

Hřbitov - Hřbitov se nachází směrem k rozhledně. Navržen a postaven byl roku 1887 tak, aby svým slohem navazoval na architekturu Jurkovičovy křížové cesty. Je nejvýše položeným hřbitovem na Moravě. Má 53 hrobů a u vchodu je bronzový reliéf z r. 1923 k počtě padlých v I. světové válce.

Rozhledna s kaplí sv. Kříže - Základní kámen na nejvyšším bodu hory položil 1. 9. 1897 císař František Josef I. Půdorys rozhledny tvoří dva nestejně velké kruhové půdorysy z kamenného zdiva, větší má průměr 7 m, menší 3 m, tloušťka zdiva je místy až 1 m. Během sta let své existence prodělala rozhledna mnoho oprav a měnila svou výšku. Dnes je rozhledna vysoká 15 m a poslední oprava se uskutečnila v roce 2003. Do přízemní kaple sv. Kříže je vchod z jižní strany ručně kovanými železnými dveřmi, na protější straně oltář, nad ním pískovcová socha P. Marie Bolestné a mramorový kříž. V dnešní době není kaple veřejnosti přístupná.

Větrná elektrárna - Byla zprovozněna na jaře v roce 1994. Provoz elektrárny je nepřetržitý, ovládaný řídicím počítačem, který na základě informací dodávaných příslušnými čidly spouští elektrárnu, nastavuje rotor do směru větru, nastavuje lopatky dle směru větru a připojuje elektrárnu na rozvodnou síť. Veškerá vyrobená elektrická energie je odváděna do sítě JME. Kapacita roční výroby je 350 MWh (pokud je v provozu po celý rok).

Křídlo

Na kopci 506 m nad Brusným jsou zříceniny hradu Křídlo. Hlavní budova byla na nejvyšším místě, níže bylo nádvoří, obě části byly spojeny opevněním a valy.

Vykopávky dosvědčují, že to byl gotický hrad, jehož osudu byly podobné Chlumu. Za uherských válek byl hrad zbořen. Podle pověsti je na tomto místě ukryt poklad a v horkých letních dnech se tu v poledne prý zjevuje Bílá paní.

Lukov

Na kopci 521 m vysokém nad vesnicí Lukov jsou zříceniny hradu Lukova - zbytky věže, ochozů, klenuté síně, oblouky oken a vchodů i sklepy. Byl to románský hrad s gotickou dostavbou. První písemná zmínka o hradu je z roku 1332, kdy Jan Lucemburský hrad zastavil Šternberkům. Později byl majitelem hradu Albrecht z Valdštejna. Hrad proslavil Jan Adam z Víckova, vůdce odboje Valachů v době pobělohorské. Ve třicetileté válce vyplenili hrad Švédové. Od roku 1643 zaniká vojenský význam hradu, který se stal sídlem vrchnostenských úřadů. Když byly úřady r. 1780 přemístěny do vsi Lukova, začal hrad chátrat.

5.10 Analýza jednotlivých obcí mikroregionu z hlediska cestovního ruchu

5.10.1 Bystřice pod Hostýnem

a) historie města

Bystřice pod Hostýnem je centrem mikroregionu.

Její okolí osídlili už asi 200 let před naším letopočtem Keltové. Již koncem roku 1300 existovala Bystřice jako trhovářská ves ve vlastnictví rodu Šternberků. Nejstarší písemná zpráva pochází ovšem až z 8. ledna 1368. Titul „město“ však dostala Bystřice až o necelých 500 let později, roku 1864. Roku 1447 se poprvé zmiňuje tvrz v Bystřici, na místě dnešního zámku.

Roku 1555 koupil bystřické panství Přemek z Víckova, podkomoří markrabství moravského. Tehdy se místní obyvatelé živili těžbou stříbra – to přispělo k rozkvětu města a započalo se s přestavbou tvrze na renesanční zámek. Roku 1593 postihla městečko velká povodeň a zkázu města dokončil v roce 1594 požár, při němž shořelo 59 domů, fara, škola, zámek i s archivem a dva pivovary. Kolem roku 1600 se Bystřice dostala do majetku Václava Bítovského z Bítova, který provedl řadu velkých oprav a přestaveb zámku. Roku 1650 koupil Bystřici spolu s Holešovem Jan hrabě z Rottalu. Roku 1663 vpadly do

Bystřice vojska Tatarů. Mnoho domů bylo poškozeno, některé byly srovnány se zemí. Rozkvět města nastal až za Františka Antonína z Rottalu, který nechal postavit počátkem 18. století kostel na sv. Hostýně a v roce 1744 i nový kostel v Bystřici.

Počátkem 19. století byla Bystřice opět postižena požárem a to v roce 1815 a 1833, kdy vyhořelo 92 domů, kostel, fara i škola. Devatenácté století však také vstoupilo do města rozvojem kultury, dopravy a průmyslu.

Roku 1827 připadla Bystřice svobodnému pánu Olivierovi z Loudonu, potomkovi slavného generála. Olivier Loudon byl nadšený botanik, který do Bystřice přivezl mnoho vzácných rostlin. Ve své době proslul např. pěstováním ananasu. Do dnešní doby se dochovala vzácná, 150 let stará platanová alej, která nemá v republice obdoby (semena byla dovezena z Itálie). Loudonové byli posledními šlechtickými majiteli panství. Náleželo jim od roku 1827 do poloviny 30. let 20. století.

Rozkvět Bystřice nastal po roce 1817 díky Rukopisu královedvorskému. V souvislosti s ním opět ožily pouti na sv. Hostýně. V té době proslula Bystřice také lázeňstvím. Léčily se tu nemoci dýchacího ústrojí. Tenkrát se místní obyvatelé živili výrobou související s turistickým ruchem. Byly tu pekárna perníku i továrna na svíce a voskové obětiny.

V roce 1850 vzniká v Bystřici soudní okres a berní úřad. Bystřice měla v minulosti hrdelní právo a dvě popravčí místa (Stínadla a U šibenice).

K největšímu rozvoji došlo po roce 1861, a to jak co do počtu obyvatel, tak i co do života městského. Tehdy přišli do Bystřice rakouští průmyslníci – otec a syn Thonetové. Dohodli se s majitelem panství, baronem Loudonem na odkupu dřeva a založili zde továrnu na ohýbaný nábytek. Svého času to byla největší továrna na ohýbaný nábytek v Evropě. Rodina Thonetů se také zasadila o zavedení železniční tratě vedoucí z Hulína do Bystřice pod Hostýnem. Trať byla zprovozněna v listopadu 1882.

Bystřice proslula také díky okrasným školkám a zahradní architektuře. Podnik založil v roce 1926 Antonín Horák, který postavil domek, balírnu a skleník na rozmnožování dřevin. U domu si založil skalku, kde měl už koncem 20. let 300 druhů alpinek. Skalka je v okolí známá dodnes.

Bystřici poznamenala také řada válek, ale dnes je toto přírodními krásami obklopené zahradní město vyhledávaným místem umělců a tradičním střediskem vzdělání, kultury

a odpočinku, ale také světově proslulého nábytkářského průmyslu. Svatý Hostýn je dnes evropským mariánským poutním místem.

b) památky

Bystřice se také může pochlubit několika památkami. Nejvýznamnější z nich – zámek je ojedinělou ukázkou toho, jak se stavba v průběhu času měnila. Z ostatních památek jsou to kostel sv. Jiljí, Loudonský hřbitov, městský hřbitov, městská radnice, Thonetův zámeček či současná fontána Duha nebo vodní socha Panny Marie Vítězné ochrany Moravy.

Zámek – V první polovině 15. století založili páni z Tvorkova bystřickou tvrz jako náhradu za hrad Obřany. Tvrz se stala předzámčím pozdějšího renesančního zámku, který se po řadu let postupně dostavoval. Zámek je ojedinělou ukázkou postupné modernizace panských sídel. zatímco jiní svá sídla přestavovali a modernizovali, v Bystřici byly staré budovy ponechány a k nim se postupně přistavovaly nové, které lépe odpovídaly požadavkům na pohodlnější bydlení.

Farní kostel sv. Jiljí - Kostel stál původně uprostřed hřbitova na pravém břehu Bystřičky. Hřbitov zanikl a říčka změnila směr. První písemná zpráva o Bystřici z roku 1368 mluví o městečku, ve kterém byl jistě i farní kostel. Jeho věž měla cibulovitou podobu (slovanská architektura). Požár roku 1594 ve městě zachvátil také kostel a faru. Oba objekty byly opraveny. V 18. století dostal kostel jehlancovitou věž vysokou 56 metrů (alpská architektura) a dnešní podobu. Roku 1791 byly na věži první hodiny. V roce 1883 požár znovu zachvátil kostel i faru. Za Oliviera Loudona byl kostel dostaven a od té doby se nezměnil. Kostel je chráněnou památkou, kterou spravuje Římskokatolická církev.

Loudonský hřbitov - Tento samostatný a oddělený hřbitov (dnes v sousedství městského hřbitova) vybudoval v roce 1894 Arnošt, svobodný pán z Loudonů. Hřbitovu dominuje kaple s triptychem od akademického malíře Hanuše Schwaigera, profesora a rektora Akademie v Praze, který v Bystřici část života žil a tvořil a je zde také pochován.

Na hlavní stěně je pevně vybudován oltář mezi dvěma sloupy s korintskými hlavicemi, mezi nimi na půlměsíčním soklu stojí hostýnská Panna Maria a v podnoží adorují dva andělé. Popředí dominují dva erby donátorovy rodiny. Pravé křídlo zobrazuje mužské členy rodiny se sv. Jiřím, levé křídlo zobrazuje ženy se sv. Alžbětou. Obloukovitý nástavec vpravo zachycuje siluetu barokního poutního chrámu na sv. Hostýně a letící anděly se symboly Víry a Lásky. Třetí anděl gestem ruky symbolizuje Naději.

Fontána Duha - Vodní dominanta symbolicky otevírá vstup do centra města. Symbolická duha představuje po našem století válek a utrpení ideu svobody, míru a života věčně se obnovujícího a vznikajícího z Ducha, Vody a Hlíny. Věčnou branou do budoucnosti je duha neznající překážky v rozpětí, neznající pojem místa, dosažitelnosti, hmatatelnosti.

Vodní socha Panny Marie Vítězné ochrany Moravy - Město Bystřice pod Hostýnem je vstupní otevřenou branou k jednomu z nejvýznamnějších poutních míst Moravy, Sv. Hostýnu. Kamenná kašna, znázorňující střed města a vrcholící bronzovým uměleckým ztvárněním Vítězné ochrany Moravy, se stává nejen znamením Čistého pramene v proudu všedního života města, vyjádřením vzepjetí ducha, ale především průsečíkem historie, která je v díle naznačena symboly vyjadřujícími skutečná fakta i jejich duchovní obsah.

Autorem je akademický sochař Daniel Trubač. Tři svěží prameny prýstící vody předznamenávají symbolickými znaky archandělů prapůvod města, jež z proudících vod vzalo své jméno.

Kamenná kašna z tvrdého zeleného pískovce je vzpomínkou, zhmotněním a přenesením představ zapomenutých horských tůní do všedního světa.

5.10.2 Blazice

Obec Blazice se v letopisech připomíná již v roce 1358, ačkoliv je jisté, že existovala dávno před uvedenou dobou. Na tuto skutečnost upozornily četné nálezy různých kamenných nástrojů a rovněž bohaté pozůstatky pohanského pohřebiště. Blazice leží na trase mezi Bystřicí pod Hostýnem a Lipníkem nad Bečvou. Dominantou obce je kostel, který byl postaven roku 1788, v roce 1885 byl opraven a byly pořízeny varhany. V roce 2000 došlo k jeho rozsáhlé opravě. Z téhož roku pochází také škola.

5.10.3 Brusné

Obec Brusné patří do okresu Kroměříž. Leží v kopcovité krajině ve výšce 323 m n. m. Nad ním je Hostýn - 735 m n. m. a zbořenina hradu Křídlo. Malá vodní plocha Rybníčků slouží k chovu ryb pro sportovní rybolov - u ní je vybudovaný kulturní areál s kapacitou i pro 400 účastníků. K nejnavštěvovanějším pamětihodnostem obce patří zřícenina hradu Křídlo, kaplička, pomník padlým, restaurace Brusinka - dříve panský mlýn.

5.10.4 Chomýž

První doložené zmínky o Chomýži jsou datovány rokem 1365. V té době již náležela třetina vsi k panství Bystřickému, třetina panství Holešovskému a třetina k hradu Křídlo. Po zničení hradu v 2. pol. 15. stol. patřila celá obec k panství Bystřickému a od roku 1763 do roku 1845 k panství Holešovskému, kdy tu bylo zřízeno dědičné valašské fojtství.

K zajímavým pamětihodnostem patří sousoší Svaté Anny z roku 1742, kamenný kříž nad obcí z r. 1762, památník padlým v 1. světové válce a památník obětem 2. světové války.

5.10.5 Chvalčov

Obec Chvalčov se nachází na úpatí hory Svatý Hostýn, v údolí mezi trojvrším Svatým Hostýnem, Obřany a Javorníkem v nadmořské výšce 386 m. První písemná zmínka o Chvalčově je z roku 1447. Obec severozápadním okrajem přímo navazuje na město Bystřice pod Hostýnem a vznikla sloučením obcí Chvalčov a Chvalčova Lhota v roce 1951. Na území obce je několik přírodních rezervací, značené turistické trasy, rekreační střediska a v zimě možnost využití lyžařských areálů, včetně lyžařských vleků. Na území obce je Základní škola, Mateřská škola, SOS dětská vesnička, Ústav sociální péče a Výchovný ústav pro mládež s lesnickým odborným učilištěm.

5.10.6 Jankovice

V podhůří Hostýnských vrchů, v dohledu velebného Hostýna, se po obou březích říčky Rusavy rozkládá obec Jankovice. Obec vždy patřila k menším, čistě českým obcím kraje. Většina obyvatel v obci se v minulosti živila zemědělstvím, pěstovaly se všechny druhy obilí, řepa, brambory, zelí či mák. Choval se hlavně skot, koně, prasata, kozy a také drůbež a včely.

K ozdobám obce a jejího katastru bezesporu patří barokní sousoší sv. Anny z roku 1742, které nechal vytesat a usadit na místo holešovský radní Thomašík a které je od roku 1964 zapsáno do Seznamu státních nemovitých památek. Náves má nepravidelný tvar, kolem ní jsou postavena selská stavení. střed obce zdobí i zvonice, která bývala dřevěná.

5.10.7 Komárno

Obec Komárno leží na rozhraní tří okresů: Přerov, Vsetín a Kroměříž. První písemná zmínka je z roku 1316. Komárno leží v bohaté zeleni s krásnými přírodními zákoutími, s chráněnou lipovou alejí památných stromů, pstruhovou vodou, ekologicky využívanou půdou. Zatím je málo dotčena rekreačními aktivitami, avšak svou polohou, klidem, prostředím a dostupností je předurčena pro klidnou formu rekreace.

K tamním zajímavostem patří socha sv. Jana Nepomuckého umístěná u hřbitova na konci obce a kaple u hřbitova z roku 1936.

5.10.8 Loukov

Loukov je poprvé zmiňován až k roku 1348, kdy se zde rozkládala ves s několika staveními, jejichž obyvatelé žili z výnosu nevelkých políček, zejména však z přítomnosti lesa. Držba Loukova byla až do počátku 16. stol. značně roztržštěná, míval až trojí vrchnost, což se projevilo existencí jednoho či dvou samostatných dvorů.

K zajímavostem patří socha sv. Vavřince z roku 1747.

5.10.9 Mrlínek

Obec Mrlínek leží severně od Hostýnsko-Vsetínské hornatiny, v okrese Kroměříž. Obcí protéká potok Perutinka, který se dále vlévá do Moštěnky. Nejstarší zmínka o Mrlínku, původně Mrlínu se datuje z r. 1301.

V budově obecního úřadu se nachází místní knihovna s fondem 850 knih. V roce 1927 zde začala fungovat dvojtřídní obecná škola. Obec je lemována lesy se třemi rybníky, poli a přehradou, která slouží k rybolovu. Součástí obce je i chatová osada.

5.10.10 Osíčko

Obec Osíčko leží v údolí pod vrcholem Kelčského Javorníku. Původně se jednalo o dvě obce: Osíčko a Příkazy, které dělil pouze začínající tok říčky Moštěnky. Obce se sloučily v r. 1951 v jednu obec nesoucí jméno Osíčko. První písemnou zmínku nacházíme ke jménu obce Příkazy, a to v souvislosti s hradem Šaumburkem v r. 1309. K památkám patří kaple Panny Marie pomocnice, postavená v 18. století. Návštěvníci obce mají v letním období

k dispozici areál koupaliště, který nabízí i sportovní využití. Věhlas si získává také pizzerie ve zdejším motorestu.

5.10.11 Podhradní Lhota

Obec Podhradní Lhota se rozprostírá v podhůří nejvyšší hory Hostýnských vrchů Kelčského Javorníku (865 m n. m.) v místě, kterému kdysi vévodily dva starobylé hrady. První písemnou zmínku o Podhradní Lhotě najdeme v listině olomouckého biskupa Bruna ze Šaumburku v r. 1272. Do našeho století vstoupila Podhradní Lhota jako typicky zemědělská obec, i když část obyvatelstva hledala obživu v průmyslových závodech. K zajímavostem obce patří boží muka „U Sv. Anny“, umístěná na východním okraji obce při silnici do Rajnochovic, kaple na návsi z 19. století a pomník padlých.

5.10.12 Rajnochovice

Obec Rajnochovice je nejvýchodnější obcí a současně nejrozsáhlejší obcí okresu Kroměříž. Rozkládá se v severovýchodní části Hostýnských vrchů v nadmořské výšce 420 m s nejvyšší horou Hostýnských vrchů Kelčským Javorníkem – 865 m. Obec má více než 580 rekreačních chat, chalup a rekreačních táborů a v letním období navíc 11 dětských táborů. Obec byla založena v r. 1721 na místě arcibiskupských hamrů bačou Mikulášem Rajnochem. Roku 1810 zde byla založena dílna na výrobu hrnčířského zboží tzv. „toufárna“. Po zániku dílny se stala významným podnikem v obci pila, která zaměstnávala asi 20 dělníků. V r. 1948 byla modernizována a v současné době po zakoupení pily městem Hulín se provoz modernizuje a rozšiřuje.

K místním raritám patří poutní chrám z 18. století, nazývaný pro svou majestátnost „valašskou katedrálou“, nově obnovená soustava vodních přehrádek sloužící v minulosti k plavení dřeva do místa určení, lesní zotavovna - nyní škola v přírodě, páleníště dřevěného uhlí a několik přírodních rezervací s výskytem vzácné flory.

5.10.13 Rusava

Valašská obec Rusava (dříve Rottalowice) leží v samém srdci Hostýnských vrchů. Nynější jméno dostala po říčce, která vyvěrá u památných Tří kamenů v nadmořské výšce téměř 600m. První zmínky o ní nacházíme už v polovině 17. století. Žil zde a působil vynikající malíř a ilustrátor Adolf Kašpar i celá plejáda dalších umělců.

Dnes je Rusava střediskem a rájem rekreantů i umělců a k jejím pamětihodnostem patří evangelický kostel z r. 1883, katolický kostel z roku 1779, typické stavby – tzv. dřevěnice a hřbitov.

5.10.14 Slavkov

Od roku 1365 patřil Slavkov k bystrickému panství a dějiny jeho majitelů i samotné Bystřice jsou také dějinami Slavkova. Za shlédnutí stojí kaple, zvonice a boží muka. Zajímavostí také je, že ze zdejšího kamenolomu Niva byl dán základní kámen pro Národní divadlo z roku 1868 a na stavbu katedrály Sv. Václava v Olomouci.

5.10.15 Vitonice

Obec Vítonice leží v severní části okresu Kroměříž, mezi městy Bystřice pod Hostýnem a Hranice na Moravě, v údolí při potoku Moštěnka.

K významným památkám patří římskokatolický kostel sv. Cyrila a Metoděje, který byl dokončen v roce 1889 a pískovcový kříž, zvaný „Zelený“ z roku 1793.

5.11 SWOT analýza mikroregionu Podhostýnsko

Vzhledem k nepřehlednému množství možností vyhodnocování analýz a možnostem mikroregionu jsem si vybrala jednu z nejpoužívanějších metod, nazvanou SWOT analýza. Tato metoda zkoumá silné stránky (Strength), slabé stránky (Weakness), hrozby (Threats) a příležitosti (Opportunities).

Výzkum jsem založila na dotazování a pozorování.

Podkladem mi byla již zpracovaná SWOT analýza mikroregionu uvedená v dokumentech „Integrovaný projekt rozvoje Podhostýnského mikroregionu“ a „Trvale udržitelný rozvoj Podhostýnska“ a vlastní poznatky.

Silné stránky

- Nadprůměrná úroveň životního prostředí v mikroregionu, kvalitní přírodní prostředí horského typu v Hostýnských vrších
- Blízkost poutního místa sv. Hostýn
- Významná místa křesťanských, národních, kulturních a průmyslových tradic v blízkém okolí

- Aktivně pracující sdružení obcí Podhostýnska
- Zkušenosti s dotačními programy a spolupráce při realizaci rozvoje mikroregionu
- Vytvořený „Integrovaný projekt rozvoje Podhostýnského mikroregionu“
- Internetizace všech obcí mikroregionu
- Značené cyklotrasy, na které navazuje postupné vylepšování technického stavu zmapovaných úseků cyklotras
- Informační mapy ve všech obcích mikroregionu
- Propagace centra mikroregionu (publikace, kalendář, nové letáky o různých oblastech života ve městě, počínaje historií, zámek, ubytováním, kulturním vyžitím až po životní prostředí) a okolních obcí (pohlednice)
- Tvorba projektů rozvoje obcí mikroregionu v rámci Programu obnovy venkova (vyhodnocení obcí Rusava a Osíčko jako „Obce Zlínského kraje roku 2002 a 2004“)
- Zřízená funkce projektového manažera Podhostýnského mikroregionu
- Podpora kulturní turistiky zapojením do Programu záchrany architektonického dědictví
- Záchrana ohrožených nemovitých kulturních památek efektivní a rychlou obnovou a jejich využití ke zvýšení celkové kvality životního prostředí a pro kulturní, společenské, veřejně prospěšné a ekonomické účely
- Iniciativa na vytvoření Místní akční skupiny (dále MAS) Podhostýnského mikroregionu, fungující dle principů programu LEADER+
- Využití přírodních podmínek k další tvorbě oddechových zón
- Využití kombinace vhodných životních podmínek a existujících kulturních památek ke koordinovanému a cílenému rozvoji vybraných oborů cestovního ruchu
- Veřejná podpora informací mající vztah k mikroregionu, podpora turismu a kulturních zařízení podporujících návštěvnost (zpřístupnění zámeckého parku), podpora významných událostí v mikroregionu, rozvoj profilu možných výletů, naučných stezek, vytvoření nových typů turistiky v oblasti

Slabé stránky

- Malá vybavenost ubytovacími kapacitami v centru mikroregionu
- Špatná dopravní přístupnost a dopravní obslužnost města a okolí
- Malý odraz přítomnosti turistů a rekreatantů na ekonomických rozvoji místních služeb v sídlech Hostýnských vrchů

- Nedostatek nabídky atraktivních doprovodných programů cestovního ruchu a rekreace
- Nedostatečná stabilita osídlení některých sídel pro udržení existence místních služeb
- Neaktualizovaný „Integrovaný projekt rozvoje Podhostýnského mikroregionu“
- Malá efektivita využívání prostředků pro rozvoj daného území z místních zdrojů
- Nedostatečná podpora malého a středního podnikání veřejnou správou mikroregionu
- Nezáměr o rozvojové aktivity v oblasti malého a středního podnikání a CR
- Nedostatečná propagace mikroregionu
- Nedostatečná protipovodňová opatření v rámci mikroregionu
- Následkem rozvoje centra mikroregionu – Bystřice pod Hostýnem – jako průmyslové oblasti hrozba změny vzhledu krajiny a vytracení rekreační funkce

Příležitosti

- Racionální využívání dotačních prostředků díky vytvořené MAS Podhostýnského regionu
- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu ve smyslu zatraktivnění a sjednocení podmínek pro potenciální investory mimo region nebo ze zahraničí
- Využití podpory ze strukturálních fondů EU pro rozvoj území
- Rekonstrukce a využití stávající silniční sítě v rámci celé republiky pro posílení průchodnosti tras směrem k mikroregionu
- Příliv investorů, jak zahraničních, tak tuzemských
- Vysoká návštěvnost mikroregionu zahraničními turisty díky vybudované atraktivitě
- Možnost rozšiřování spolupráce s ostatními regiony

Hrozby

- Riziko rozsáhlejších požárů zapříčiněné turisty
- Zvyšující se poptávka turistů mimo region po dovolené v zahraničí
- Nezáměr zahraničních turistů o tradiční formy turistiky v ČR (agroturistika, venkovská turistika apod.)

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

V projektové části se zaměřím na návrhy možností rozvoje mikroregionu Podhostýnsko v oblasti cestovního ruchu a dále pak na vymezení užší části kritických oblastí, jelikož podrobnější řešení je nad rozsah diplomové práce.

Návrhy možností rozvoje tohoto mikroregionu rozdělím do několika oblastí pro lepší přehlednost – např. turistická infrastruktura, služby, kultura, životní prostředí a prodej.

Konkrétním projektem bude tedy využití bystrického zámku jako objektu kulturní a poznávací turistiky. Důvodem proč jsem si vybrala právě zámek je jeho nedostatečné využití pro cestovní ruch, což se také odráží v malé návštěvnosti mikroregionu za kulturou. Velká část zámeckého parku je v současnosti majetkem Armády ČR, takže mým cílem bude vypracovat projekt, který v sobě zahrnuje pozitivní změny, týkající se využitelnosti objektu pro nejrůznější skupiny turistů a v návaznosti navrhnout některé programy, které s využitím souvisejí – jako například doprovodné programy pro cílové skupiny turistů a v neposlední řadě také propagaci.

Samotný projekt se skládá ze dvou částí, a to z části hlavní, v níž je řešeno konkrétní využití zámku jako objektu pro cestovní ruch a z vedlejší – návazné části, která obsahuje programy pro zatraktivnění a prodloužení délky pobytu turistů v mikroregionu a zvýšení efektu CR.

V první řadě nastíním historii objektu, neboť právě historie utvářela jeho současnou hodnotu a význam jako kulturní památky, dále současný stav a poté se zaměřím na konkrétní řešení změny na jeho využití. V závěru také zhodnotím náklady (rizika) a výnosy (užitek) projektu.

Jedním z podkladů pro zpracování bylo usnesení vlády ČR o Programu záchrany architektonického dědictví s přílohami, také „Stavebně historický průzkum zámku v Bystřici pod Hostýnem“, zpracovaný v Brně, dále pak vypracovaná projektová fiše záměru „Rekonstrukce a obnova zámku v Bystřici pod Hostýnem jako památky regionálního významu“ a další dostupné informace o historickém a současném stavu zámku. Tyto podklady jsem samozřejmě také doplnila svými návrhy a poznatky a na základě toho vyprojektovala návrhy změny.

6 NÁVRH MOŽNOSTÍ ROZVOJE MIKROREGIONU V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

V této části navrhuji několik strategií k rozvoji cestovního ruchu v mikroregionu jako celku, rozdělené do oblastí turistické infrastruktury, služeb, kultury, životního prostředí apod. Dále se jimi ale v takovém rozsahu zabývat nebudu, neboť je to nad možnosti diplomové práce.

6.1 Souhrnné vize rozvoje mikroregionu Podhostýnsko

- Uvolnění nemateriálního (historického) a přírodního potenciálu pro zvýšení atraktivity cestovního ruchu a turismu v mikroregionu, dále pak veřejná podpora informací, majících vztah k mikroregionu, podpora turismu a kulturních zařízení (např. opravy a udržování drobné architektury, zpřístupnění zámeckého parku jako místa odpočinku), podpora přírodních a historických zdrojů a událostí v mikroregionu. V neposlední řadě také rozvoj nabídky možných výletů, naučných stezek a vytvoření nových typů turistiky v oblasti.
- Rozvoj cestovního ruchu orientovat tak, aby docházelo k rovnoměrnému využívání potenciálu území v souladu s kapacitními možnostmi krajiny.
- Preferovat spíše kvalitativní než kvantitativní rozvoj cestovního ruchu. To znamená zaměřit pozornost na jednotlivé segmenty zákazníků se specifickými zájmy (cykloturisté, rodiny s dětmi, mladí lidé, senioři, zdravotně postižení, kulturní turisté – orientovaní na historii, architekturu, lidové tradice apod.)
- Zlepšení image mikroregionu jak uvnitř, tak navenek a udržení si stávajících návštěvníků a získání nových skupin turistů z ČR i ze zahraničí vhodnou a účelnou propagací.
- Identifikace problémů území a příprava na využívání dotací z programu typu LEADER+ v dalším plánovacím období EU 2007–2013.
- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu – zatraktivnění a sjednocení podmínek pro potenciální investory na území mikroregionu.

6.2 Návrh strategií k dosažení strategických cílů

6.2.1 Turistická infrastruktura

- Zabezpečení stávající turistické infrastruktury a podpora jejího rozvoje.

Cykloturistika – vytvoření lokální sítě cyklostezek a cyklotras s tím, že východisky budou nejvýznamnější střediska cestovního ruchu mikroregionu. Navíc vytvoření propagačních materiálů včetně mapky se zakreslením cyklostezek, výškových poměrů a přehled kulturních a přírodních zajímavostí, stravovacích a opravárenských služeb.

Pěší turistika – propagace turistických cest, kulturních a přírodních atraktivit mikroregionu. Východiskem cest by měly být stanice Českých drah nebo parkovišť s dostačující kapacitou. Samozřejmostí by mělo být vydání průvodce po přírodních zajímavostech včetně naučných stezek.

Letní rekreace – rekonstrukce a zabezpečení dovybavení a udržování koupališť v Osíčku a na Rusavě. Rekonstrukce volejbalového hřiště a tenisových kurtů v areálech letních koupališť, zabezpečení kapacitně vyhovujících parkovacích míst. Dále udržovat technický stav tenisových kurtů, minigolfového hřiště, podpořit provoz fitness center a umožnit co nejširší sportovní využití obyvatelům mikroregionu i jeho návštěvníkům.

6.2.2 Služby

Ubytování – výstavba nových ubytovacích zařízení hlavně do center osídlení a služeb, ale i podpora ubytování na venkově s možností kempování.

Stravování – vytvořit nabídku pestrých, tradičních i netradičních pokrmů, charakterizující území.

Doprava – v letních měsících zvýšit počet odjezdů cyklobusů, efektivně organizovat posílení autobusových linek při sezónních akcích – např. poutě na sv. Hostýně. V zimě pak organizovat autobusové linky do lyžařských center Hostýnských vrchů.

6.2.3 Kultura

- Vytvořit, zpřístupnit a nabídnout přehled historických i kulturních památek mikroregionu Podhostýnsko

- Nalézt vhodné investory a dotační programy na opravy objektů, které by byly následně využívány pro potřeby cestovního ruchu
- Podpora valašských akcí (festival Na Rynku, kácení máje na Rusavě, bály, slavnosti k příležitosti návštěv zahraničních souborů apod.)

Zámek Bystřice pod Hostýnem – využití pro kulturní a společenské akce (výstavy, semináře, oslavy), zřízení muzeální expozice historie výroby ohýbaného nábytku v Bystřici pod Hostýnem, kde by byla k dispozici historie rodu Thonetů, výrobky minulé a současné produkce továrny. Dále by byl zámek využit pro potřeby městské knihovny. Prostory zámecké konírny po vybavení osvětlením a zásobování teplem využít jako stylovou zámeckou restauraci či vinárnu.

Ojedinelé akustické prostředí hlavního nádvoří využít pro pořádání letních koncertů pod šitým nebem. Zámecký park zpřístupnit veřejnosti jako místo oddechu a relaxace (v této souvislosti zřídit v zámeckém parku restauraci s příjemným posezením).

6.2.4 Životní prostředí a doprava

- Péče o krajinu a sídla
- Zdokonalení a pozvednutí důležitosti informací o opatřeních napomáhajících ochraně životního prostředí (tříděný odpad, odpadkové koše pro pejskaře umístěné v parcích)
- Vybudování turistických parkovišť.

6.2.5 Produkce, cena, komunikace a prodej

- Vytvoření cenové diferenciacce pro určité skupiny hostů.
- Vytvoření propagačního systému, informující cílové skupiny návštěvníků již před příjezdem na území mikroregionu.
- Podpora a rozvoj spolupráce s cestovními kanceláři a školními zařízeními (škola v přírodě, lyžařské výcviky, letní tábory apod.)
- Vypracovat plán reklamy pro jednotlivé cílové skupiny a tyto umístit v multimédiích a informačních tabulích na frekventovaných místech (prostory ČD, ČSAD, centra bydlení a služeb).
- Pravidelné sestavování a propagace nejrůznějších akcí pořádaných na území mikroregionu.

- Zapojení obyvatelstva do rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu a jejich motivování pro rozvoj místních tradic a kultur.
- Podpora spolupráce mezi podnikateli a možnými investory.
- Zvyšování kvalifikace pracovníků v oblasti cestovního ruchu.

6.2.6 Místní akční skupina mikroregionu Podhostýnsko

Založená místní akční skupina (dále jen MAS) bude vyvíjet činnost v souladu s programem LEADER+. MAS se bude ucházet o získání dotace z programu typu LEADER+ v dalším plánovacím období EU 2007 – 2013. Její financování bude částečně zajištěno z vlastních zdrojů a dále částečně z programu LEADER+ - uznatelných nákladů. Rozsah činnosti a aktivity budou stanoveny ve stanovách MAS a budou odpovídat množství dotačních titulů a aktivitě jednotlivých žadatelů o dotace.

Mezi hlavní činnosti bude patřit:

- aktualizace Strategie MAS
- vytvoření dotačních podopatření Strategie
- vytvoření výzvy k předkládání projektů pro konečné uživatele
- administrace spojená s realizací programu LEADER+ na území Podhostýnska
- výběr projektů
- školení, semináře
- informační, konzultační a poradenská činnost

7 PROJEKT ROZVOJE MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO - ZÁMEK BYSTRICE POD HOSTÝNEM

Tento projekt je rozdělen do dvou částí – hlavní, v níž se řeší zámek jako objekt pro cestovní ruch (je zde popsán historický a současný stav, dále pak navržené změny) a vedlejší (návazné, pro zvýšení efektu CR). Výchozím předpokladem pro správné využití projektu je nastínění historie zámku s přilehlým parkem, neboť právě historie utvářela jeho současnou hodnotu. Dalším bodem je současná funkčnost zámku a vyústěním projektové činnosti je samotný návrh změny, doprovodných programů a zhodnocení jeho nákladů a užitku.

7.1 Historie a současnost zámku

7.1.1 Historie

Zámek v Bystřici pod Hostýnem je situován na severním okraji historického jádra stejnojmenného města. Dispozice zámeckého stavebního souboru se skládá jednak z podkovovitého převážně jednotraktového předzámčí, vypnutého směrem k centru města. Základem dispozice samotného vnitřního zámku jsou čtyři křídla seskupená kolem vnitřního dvora opisujícího půdorysný tvar velmi nepravidelného čtverce. Stavba je ojedinělou ukázkou postupné modernizace panských sídel. Zatímco jiní svá sídla přestavovali a modernizovali, v Bystřici byly staré budovy ponechány a k nim se postupně přistavovaly nové, které lépe odpovídaly požadavkům na pohodlnější bydlení.

První písemná zmínka o panské sídle na místě dnešního zámku pochází z roku 1440. Tehdy zde stála gotická tvrz, která byla majetkem Miloty z Tvorkova. Tehdejší gotická tvrz zaujímala plochu východní, asi dvoutřetinové dispozice dnešního zámku. Měla tvar nepravidelného obdélníku. Obytná část se nacházela na severní straně. Z oné gotické tvrže se, bohužel, nedochovalo téměř nic.

V polovině 16. století koupil panství Přemek z Víckova. Tento zámožný pán usiloval o společenskou reprezentaci a ve svém bystrickém sídle měl i velkou knihovnu. Předpokládá se, že přestavěl tvrz v Bystřici na renesanční zámek, který se skládal z předzámčí – tj. oblouková stavba s věží, která měla hospodářský význam a obdélníkové zámecké stavby. Zámek však roku 1594 vyhořel.

Zámek ve velmi špatném stavu zdědila Bohunka z Víckova, provdaná za Václava Bítovského z Bítova. Manželé pak zámek opravili a dali mu konečnou renesanční podobu.

Roku 1650 koupili zámek Rottalové. Poslední členka tohoto rodu, Marie Amalie započala spolu s manželem velké opravy na bystrickém zámku. Přestavbu zadali Františku Antonínu Grimmovi, přednímu staviteli rokokového klasicismu na Moravě. Ten vypracoval celkem devět stavebních plánů přestavby. Některé části starého zámku byly ponechány – renesanční předzámčí a tzv. starý zámek, tj. křídlo se slunečními hodinami a východní křídlo. Severní křídlo do zahrady bylo téměř celé strženo. Postaveno bylo znovu, s kruhovým sálem uprostřed. Na zahradní křídlo navazovalo ještě křídlo levé (západní), které spojovalo starý zámek s novým.

Díky F. A. Grimmovi patří bystrický zámek k těm stavbám, které představují vrchol umělecké zralosti, k tomu nejhodnotnějšímu, co bylo ve své době na Moravě v rokokově klasickém stylu s italskými a francouzskými vlivy postaveno.

V roce 1789 převzal bystrické panství syn Marie Amalie, František Antonín della Rovere, který v Bystřici založil manufakturu na výrobu fajánse a majoliky. V témže roce zasáhl zámek i celé městečko požár, při němž shořel i archiv.

Roku 1827 připadla Bystřice Olivierovi svobodnému pánu z Loudonu, potomku slavného generála Loudona. Olivier Loudon byl velkým milovníkem přírody a tak není divu, že pokračoval nejen v osazování města zajímavými rostlinami, ale především v dalším šlechtění zámeckého parku.

Dalším vlastníkem byl Arnošt Loudon, který zřídil novogotickou domácí kapli se štukovými žebry a hodnotnou výmalbou. Na její stavbu navázaly rozsáhlé úpravy interiérů zámku. Stěny v pokojích byly obkládány dřevěným táflováním, všude byla instalována nová kachlová kamna a v některých pokojích byly zhotoveny kazetové stropy a v rohových místnostech se nacházely dvě kamenné terasy. Ve druhé polovině 19. století byla rovněž zřízena zimní zahrada, kterou se zámek spojovala chodba a palmový skleník.

V roce 1897 navštívil Hostýn i bystrický zámek císař Franz Josef I., což připomíná pamětní nápis na průčelí východního křídla. Počátkem 20. století pak navštívil zámek malíř Hanuš Schwaiger a přemaloval zde původně barokní sluneční hodiny.

Posledním šlechtickým majitelem zámku byl Alexandr Loudon, který nechal celý zámek ještě znovu zastřešit. Potom už následoval dlouholetý úpadek. Baron Loudon přesídlil

v roce 1933 do Vídně a z důvodu finančního krachu prodal své bystrické sídlo o dva roky později státu. Roku 1934 se městu podařilo získat vojenský zdravotní sklad, převezený do Bystřice z Josefova. Tak začala postupná degradace staveb i parku. Sklady byly na zámku s přestávkou ve 2. světové válce až do roku 1991, kdy město požádalo Vojenskou správu o navrácení budovy zámku. Po jednáních s ministerstvem obrany o převzetí celého parku do vlastnictví města došly obě strany ke kompromisnímu řešení - převzetí menší části od zámku směrem k rybníku. Město má velký zájem získat ještě další část parku, neboť je přirozenou estetickou součástí architektonického komplexu, který se postupně opravuje a uvádí do provozu.

Ve svém souhrnu je bystrický zámek především originální památkou moravské barokně klasicistní architektury, která si zaslouží důslednou a citlivou rekonstrukci, odpovídající jejím hodnotám. Hodnotu objektu umocňují také kulturně historické souvislosti, neboť byl společenským i intelektuálním střediskem moravského osvícenství konce 18. století.

7.1.2 Zámecký park

Nedílnou součástí bystrického zámku býval i zámecký park, který byl v 19. století považován za jeden z nejkrásnějších na Moravě. Zámecké zahrady se pro účely parku začalo využívat již koncem 18. století, avšak o jeho tehdejší podobě se bohužel žádné zprávy nedochovaly.

Největšího rozkvětu v uspořádání i různorodosti rostlin dosáhla zahrada za vlády Oliviera Loudona. Ten vlastnil zámek spolu s parkem od roku 1827. Olivier Loudon se velmi zajímal o přírodu a přírodní vědy. Nechal v Bystřici vysadit velmi dobře známou a oblíbenou platanovou alej, která je okrasou pravého břehu říčky Bystřičky dodnes.

Při zámku zřídil Olivier Loudon také zimní zahradu, na niž navazovala oranžerie (skleník). Skleník a zimní zahradu spojovala se zámkem prosklená chodba, která vedla z přízemní části levého křídla budovy. Skleník byl na svou dobu velmi moderní a byl dokonce i vytápěn. Rostlo v něm mnoho exotických rostlin, mezi nimiž vévodila Victoria regia. Jednou z nejpřitažlivějších atrakcí zámecké zahrady byl tzv. „Ananasový dům“. Tedy část skleníku, v níž zámecký pán pěstoval ananas, díky aroma svých plodů proslulý široko daleko.

Poblíž vchodu do skleníku rostl rozložitý červený buk vypěstovaný někdy kolem r. 1812. Buk tvořil jakýsi střed části zahrady, která byla od ostatního parku oddělená již zmíněným

skleníkem a zámkem. Zde pěstoval baron Loudon nejcennější květiny a krásné odrůdy růží. Z této zahrady byl údajně také nejhezčí pohled na nejstarší část zámku.

Mezi další ozdoby parku patřily romantické ruiny, stála tu také malá kaplička a v neposlední řadě i jeskyňka, z níž prýštil pramen, který napájel velký zámecký rybník.

Část parku byla ponechána v podobě lesa. Rostlo zde několik druhů lip, majestátní smrk a také červené duby. V zadní části parku byla obora obývaná jeleny a královskými bažanty.

Olivier Loudon zemřel r. 1858 a po něm dědil panství jeho syn Arnošt. Ten ještě udržoval zámek i park ve velmi dobrém stavu. Ostatním potomkům už se tak dobře nevedlo. Tak byli nuceni majetek postupně prodávat a došlo i na prodej zámku. V roce 1934 jej odkoupilo město a dále postoupilo československému státu. Stát věnoval zámek spolu s parkem Ministerstvu národní obrany a tak začala jeho postupná degradace. Dokonce i novorenesanční skleník se zimní zahradou i arkádovou chodbou k zámku byl jako nepotřebný zbořen.

Dnes již je park z hlediska rostlinstva bohužel téměř bezcenný a veřejnosti nepřístupný.

7.1.3 Současnost

Od roku 1991 patří zámek městu a to se jej snaží postupně opravit a zpřístupnit veřejnosti. Zámecký park je z menší části v majetku města (pozemek od zámku směrem k rybníku), ale je nepřístupný, jelikož se jedná o střezovaný vojenský prostor. Je tedy nadále v majetku státu a jsou zde umístěny sklady zdravotnických potřeb. Jen výjimečně jsou zde pořádány zajímavé akce jako např. Den dětí s ukázkami rytířských turnajů. Město však nadále jedná o převedení celého parku do majetku města a usiluje o jeho následné zpřístupnění. Od 80. let až po současnost probíhají postupné rekonstrukce zámku – konkrétně se jedná o již zrekonstruované nádvoří s rotundou, levé a pravé křídlo předzámčí s odkrytými a zrekonstruovanými iluzivními okny a rekonstrukce prostor a sálů východního křídla.

Současné využití zámku je následující:

V předzámčí sídlí část městského úřadu, a to v pravém křídle odbor životního prostředí, regionálního rozvoje a také městské informační centrum a v levém křídle stavební odbor a městská policie.

V přízemí v zadní části zámku je od roku 2002 umístěna stálá expozice Vojmíra a Václava Vokolky, „Zpěv z potopy“. Jedná se o stálou výstavu obrazů a plastik, vedoucí jednotlivými sály zámku i bývalou kaplí až do sklepení. Tito dva umělci nenahlíží na potopu jako na katastrofu, či ničící živyl, ale jako na životní úděl, který byl vepsán do lidského osudu.

Na protější straně expozice je umístěno muzeum keramiky, kde jsou zbytky z bývalého krajinského muzea v Bystřici pod Hostýnem (dále BKM). Toto muzeum bylo zprovozněno v roce 2003 a nadále probíhá postupné předávání sbírek z BKM z depozitáře Muzea Kroměřížska. K vidění je expozice bystrické a rajnochovické keramiky, dílo grafika a tiskaře Jana Šembery, část zařízení pokoje spisovatele Františka Táborského a několik kusů zámeckého nábytku, které se podařilo zachránit z původního vybavení. V letošním roce se místnosti muzea keramiky mají dále rozšiřovat.

V prvním patře se nachází kulatý sál s egyptskou výmalbou, kde se každý měsíc konají zámecké koncerty, pořádané Bystřickými kulturním a nadačním fondem (BKNF), vernisáže k výstavám a od roku 2004 také svatební obřady.

Ve vedlejších prostorech jsou místnosti, kde bývá umístěna každý měsíc jiná výstava.

Sezóna v zámku začíná v dubnu a končí v říjnu – v tuto dobu se také konají prohlídky zámku. Jelikož nemá zámek žádný mobiliář, provádí se po místnostech, zdevastovaných osudem času, půdních a sklepních prostorech. Turisté se také dozví něco o historii i současnosti zámku a jeho stavebních úpravách.

Každoročně probíhají v Bystřici Zámecké slavnosti – jedná se o soubor různých koncertů (vážná, dobová i současná hudba), výstav, divadel. Na podzim se koná na nádvoří zámku Podhostýnské září, kde vystupují různé folklorní soubory.

Zámek v Bystřici je národní kulturní památkou II. stupně evidovanou u NPÚ v Brně pod č. 5 896. V současné době je nově zrekonstruovaný obvodový plášť budovy zámku a předzámčí a plánuje se jeho celoroční využívání. Na všech rekonstrukcích a postupném zapojování bystrického zámku „do života“ se podílí Městský úřad Bystřice pod Hostýnem, Stavební úřad, Bystřický kulturní a nadační fond a od roku 1996 také Ministerstvo kultury státní podporou na obnovu fasád a střech v rámci „Programu záchrany architektonického dědictví“.

7.2 Zpracované projekty změny na využití zámku jako objektu cestovního ruchu

Na základě provedené SWOT analýzy, konzultací a vlastního pozorování navrhuji tyto projekty využití bystrického zámku, rozdělené do několika oblastí cestovního ruchu – ubytování a stravování, kultura, propagace. V návaznosti také navrhuji vytvoření tras pro turisty a cykloturisty, doprovodné programy a fakultativní výlety za kulturou pro návštěvníky mikroregionu, protože doposud mikroregion zaznamenává největší návštěvnost věřících turistů, směřující na svatý Hostýn. Projekt je psán jako celek, ale předpokládá, že v budoucnu budou hledány cesty pro realizaci jednotlivých dílčích cílů.

7.2.1 Věcné podmínky pro zpřístupnění a užívání zámku

- Aby mohl být zámek plně využit i s přilehlým parkem je nutno vyřešit převod celého parku do vlastnictví města (zámek je z hlediska vlastnických práv vyřešen), je třeba jednání s ministerstvem obrany a vojenským útvarem, sídlícím v prostorách bývalé kočárovny zámku, o převedení zbývajících částí parku a přemístění vojenského skladu léků na jiné místo.
- Odkup soukromého pozemku u východního křídla od majitele a tento přizpůsobit potřebám města. Jedná se o vybudování parkovacích míst pro zájezdové autobusy i osobní automobily pro snadnější přístup k objektu.
- Provést nezbytné rekonstrukce vnějších plášťů, vnitřních prostor a uvést zámek do „plnohodnotného života“.

7.2.2 Ubytování a stravování

- V západním křídle zámku vybudovat ubytovací kapacity pro návštěvníky mikroregionu, jelikož většina ubytovacích kapacit je umístěna v okrajových částech města, a zajistit celoroční provoz. Podobu ubytovacích pokojů přizpůsobit tak, aby byl zachována kulturní hodnota zámku (nenáročné stavební úpravy, ne drastické zásahy a rekonstrukce). Kapacita lůžek by neměla přesáhnout 50. Nabídnout k dispozici 2 a 3-lůžkové pokoje, sociální zařízení udělat jednotné. Ubytovací zařízení umístit do dvou pater, přičemž v prvním patře by byla recepce a společenský salonek s pohodlnými křesly, krbem a stylovým nábytkem. Druhé patro by bylo určeno jen pro pokoje hostů a společné sociální zařízení.

Nabídnout zámek nebo část jeho prostor ke komerčním účelům vyžaduje samozřejmě výběrové řízení na projekty. Tyto by byly předkládány městské radě a ta by rozhodla o umístění či neumístění ubytovacích kapacit. Důležité je, aby byl zachován duch zámeckého života – pokoje vybavit dřevěnými replikami vyřezávaných postelí, dobového nábytku apod. Zároveň myslet i na náklady, aby nebyly moc vysoké a aby se rapidně nepromítly v cenách za ubytování. O provoz tohoto ubytovacího zařízení by se staraly 3 lidé – pokojská, recepční a manažer, vyřizující objednávky, reklamace apod. Samozřejmou vlastností zaměstnanců by byl kladný přístup k zákazníkovi a umění komunikovat.

- Ve východním křídle, v prostorách bývalé konírny, vybudovat stylovou zámeckou restauraci a vinárnu s erby majitelů panství, trofejemi ulovené zvěře a obrazy minulých i současných podob zámku. Samozřejmostí jsou svíčky i dobové svícny na stěnách a příjemný krb. Stěny obložit kameny a oblouky, aby byla zachována původní podoba. K tomu je také nutné vyřešit problematiku zásobování teplem v celém objektu a oprav elektroinstalace. Na jídelníčku nabízet typická valašská jídla i zámecká menu (např. kachny, zvěřinu apod.). Kapacita restaurace by měla být přiměřená (50-70 osob), přičemž by se zde mohly pořádat svatební hostiny, oslavy, výročí nebo různé konference a školení. Počet zaměstnanců by byl kolem 5 – 6 (2 číšníci, 2 kuchaři a jeden provozní).

I toto komerční využití vyžaduje předložit nejprve záměr a jeho schválení. Je třeba si také uvědomit, že je nutné dbát i na předpisy a pravidla, stanovená EU, co se týče vybavení kuchyně a bezbariérového přístupu na záchod apod. Samozřejmě i zde by se mělo dbát na to, aby se dosáhlo důstojného a příjemného dojmu z návštěvy „zámecké“ restaurace a byl taktéž zachován ráz a nádech minulosti.

- Dále v prostorách východního křídla zřídit příjemnou čajovnu

Zřízení čajovny se jeví jako dobrý plán, neboť v Bystřici ani v okolí nejsou žádné čajovny a proto předpokládám velkou návštěvnost zejména mladých lidí, neboť si myslím, že právě tato skupina navštěvuje tento typ zařízení nejvíce.

Prostory vybavit tkanými koberci, vonnými tyčinkami a poduškami na sezení, samozřejmostí jsou i sošky, korálky a palmy. O chod čajovny by se starali 2 – 3 lidé.

- Sklepy pod bývalou konírnou využít jako sklad vína

Vzhledem k tomu, že sklepy jsou dostatečně vlhké a chladné jsou ideálním místem pro uchovávání a zrání vína. Víno totiž potřebuje správnou teplotu a vlhkost, a to místní sklepy splňují dostatečně. Jen je potřeba trochu opravit zdejší zdivo. Také pracovníci restaurace by mohli využít těchto vlastností pro skladování potravin.

- Ve zpřístupněném areálu zámeckého parku otevřít letní pavilon. Pavilon bude sloužit jako letní zahrádka s kavárnou a prodejem zmrzliny. Bude tedy otevřen jen v letní sezóně – to znamená od května do září.

Pavilon umístit do prostranství za rybníkem, aby byl pěkný výhled na celé panorama zámku a rybníku s labutěmi. Pavilon pojmut jako takový „skleník barona Loudona“ a umístit zde rostliny, které v Bystřici pěstoval právě on.

Nabídnutí zámku a parku ke komerčním účelům - zřízení ubytovny, restaurace a čajovny se jeví jako výhodné pro obě strany – jak pro město a jeho obyvatele i návštěvníky na jedné straně, tak pro podnikatele na straně druhé. Bystřice je totiž východiskem pro všechny turisty, přijíždějící na Hostýn. V letním období by takovéto komerční využití bylo více než výhodné, protože právě v létě sem jezdí mnoho zahraničních tanečních souborů kvůli konajícímu se mezinárodnímu festivalu „Na Rynku“ a návštěvníků Bystřických zámeckých slavností také není málo.

Navíc by se díky tomuto projektu (této změně) rozvíjela infrastruktura cestovního ruchu, zvýšil by se cestovní ruch, navíc i image mikroregionu. Ovšem největším pozitivem by bylo vytvoření dalších pracovních míst, jelikož se Podhostýnsko potýká s dosti velkou nezaměstnaností.

7.2.3 Kultura

- Ve druhém patře východního křídla zámku zřídit muzeální expozici historie výroby ohýbaného nábytku v Bystřici pod Hostýnem. Instalovat zde historii rodu Thonetů, výrobků jejich firmy dnes působící v Německu i výrobků současné produkce TON a. s. Bystřice pod Hostýnem a část prostor využít pro různorodé trvalé expozice výrobků místních firem.
- Do expozice bystřického muzea keramiky zařadit také výrobu tradičních řemeslných produktů – dřevěné nádobí, keramické výrobky a výrobky z včelího vosku, tradiční

jídla (valašské frgály apod.). Tuto expozici by bylo dobré umístit do samostatného sálu a instalovat zde živé ukázky výroby keramiky, pečení valašských koláčů apod.

- Do rekonstruovaných prostor východního křídla přemístit městskou knihovnu, která zde již byla, ovšem teď by byla umístěna ve větších prostorách a sloužila by jako veřejná čítárna. Také by bylo vhodné umístit zde archiv.
- Uvést do chodu sály pro menší společenské události, semináře a oslavy.
- Oválný sál nadále využívat pro konání koncertů a ojedinělé akustické prostředí hlavního nádvoří zámku využít pro pořádání letních koncertů pod širým nebem (např. jazzová setkání, dobová hudba apod.)
- Zámecký park plně zpřístupnit pro využívání občanům města a turistům, jako místa odpočinku a relaxace, i zde zajistit konání nejružnějších festivalů a kulturních akcí pod širým nebem.

Projekty, týkající se kulturního vyžití by nabízely turistům zámek jako kulturní stánek, navíc by jej mohla využívat a navštěvovat široká veřejnost. Dalším výsledkem projektů by bylo zhodnocení zámku jako památky regionálního významu, zlepšení kulturního a společenského vyžití občanů města Bystřice pod Hostýnem a okolí, zatraktivnění zámku jako národní kulturní památky II. stupně pro účely cestovního ruchu a vytvoření polyfunkčního historického objektu. Navíc by do projektu rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu byli zapojeni jeho obyvatelé a tím by se zvýšila image regionu jako celku a obyvatelé by tento projekt motivoval k rozvoji místních tradic a kultur.

7.2.4 Propagace

Pro rozvoj mikroregionu je velmi důležitá distribuční a komunikační politika, která je institucionálně zabezpečena informačními centry a realizována pomocí nástrojů public relations a propagace, které mají vytvářet pozitivní image regionu. Pozitivní image regionu je výchozím předpokladem pro chování turistů ve prospěch určitého regionu.

- Spolu s městským informačním centrem vytvořit propagační materiály zámku – pohlednice, informační materiály ubytovacího zařízení, provádět akce a jubilejní týdny (zvěřinové, kuřecí apod.) formou ochutnávek v zámecké restauraci, spojené např. s prodejem upomínkových předmětů.
- Vytvořit samostatné internetové stránky pro ubytovací zařízení, restauraci s vinárnou a čajovnu formou odkazů na hlavních webových stránkách města a mikroregionu.
- Informovat o nejruznějších akcích v regionálních denících i místních periodikách. Vydávat nákladem Podhostýnského mikroregionu čtvrtletní zpravodaj Podhostýnska s informacemi pro turisty i občany města. Zdrojem informací by byly nejruznější události, akce a výlety, konané v mikroregionu. Tento zpravodaj také zveřejnit v elektronické podobě na internetových stránkách podhostýnského mikroregionu, jednotlivých obcí i Bystřice pod Hostýnem.
- Účast na veletrzích cestovního ruchu místního i mezinárodního významu

7.3 Navazující programy pro turisty

Pro zvýšení efektivity cestovního ruchu i zvýšení délky pobytu turistů v kraji pod Hostýnem je nutno vyřešit také návazné programy pro turisty různých cílových skupin formou vlastní nabídky i dalších akcí v blízkém okolí.

- V obci Rajnochovice nebo Komárno díky vhodným podmínkám vybudovat agrofarmu s ubytováním a možností podílet se na každodenních povinnostech – péče o domácí zvířata, poklizení a hřebelcování koní. Samozřejmostí jsou vyjížděky na koních do okolí.
- Vybudovat v obci Rusava kemp v blízkosti tamní přehrady a tento areál vybavit stánky s občerstvením a jinými možnostmi využití volného času – půjčovna lodiček, volejbalová a tenisová hřiště apod.
- Ve spolupráci s informačním střediskem a klubem českých turistů vypracovat propagační materiály s návrhy tras i cyklotras s možností občerstvení a návštěvou zajímavých míst mikroregionu v českém, anglickém i německém jazyce. Vypracovat a dát k dispozici zajímavého průvodce mikroregionem Podhostýnsko, strukturovaného s ohledem na různé cílové skupiny turistů. Každý může objevovat mikroregion tak, jak to odpovídá jeho představám a požadavkům. Kdo rád jí, pije

a má rád atmosféru restaurací a barů, objevuje “Podhostýnsko gastronomické”, pro milovníky poznávání specifických regionálních kultur je “Podhostýnsko kulturní”, pro dobrodruhy je “Podhostýnsko dobrodružné” s nejrůznějšími turistickými i cykloturistickými trasami. Návštěvník může postupovat podle průvodce a navštěvovat doporučená místa, kterými jsou objekty a aktéři cestovního ruchu, tj. městečka, muzea, zajímavá místa, přírodní zajímavosti, hotely, restaurace, bary atd.

- Provádět fakultativní výlety v rámci mikroregionu i okresu Kroměříž (např. Muzeum Rusavy, památky města Holešova, Kroměřížský zámek se zahradami apod.). Samozřejmostí by byl domluvený autobus pro turisty, kteří mají rádi duchovno, kulturu a historii.

Výletní trasy do okolí Podhostýnského mikroregionu podle průvodce Hostýnskými a Vizovickými vrchy

Jelikož je mikroregion obklopen krásnou přírodou a skýtá mnohá dobrodružství doporučuji tyto trasy pro turisty cílových skupin – pěší turistika, kulturní turistika, milovníci zimních sportů a cykloturistika.

1. Pěší turistika

Bystřice p.Host. - Hostýn a zpět / 9,5 km

Z Bystřice se vydáme po modré značce, u hřbitova, kde bychom si měli prohlédnout hrobku šlechtického rodu Loudonů, narazíme na červenou, po níž půjdeme nahoru, kolem Vinohrádku na Hostýn. Projdeme kolem vodní kaple a po schodech vystoupáme nahoru. Zde máme několik možností občerstvení i ubytování. Odtud můžeme také sjet autobusem dolů do Bystřice. Po prohlídce kostela a křížových cest pokračujeme dále po červené přes Schwaigrovu paseku až narazíme na žlutou. Po ní se vydáme dolů směrem k Chvalčovu. Na Říce, kde máme opět možnost se občerstvit sejdem se žluté, přejdeme na druhou stranu hlavní cesty a po pravém břehu potoka jdeme po proudu směrem dolů, dokud opět nenarazíme na žlutou. Ta nás zavede zpět do Bystřice.

Rusava - Grapy - Skalný - Rusava / 8 km

Z Rusavy - Čecheru se vydáme po žluté značce směrem do kopce nahoru na Grapy. Odtud je pěkný výhled do kraje. Pokračujeme po hřebenovce dále směrem do sedla Bukovina, kde narazíme na modrou značku. Po ní se vydáme směrem na Skalný. Na Skalném si prohlédneme 3 skalní útvary zvané Orel, Zub a Žába, odtud máme také krásný výhled do okolní krajiny. Ze Skalného vychází zelená značka, která nás zavede do sedla k rozcestníku zvanému Pod Skalným. Opustíme zelenou a po červené si uděláme malou odbočku ke studánce pana učitele Vaverky. Po osvěžení pokračujeme po červené směrem na Pardus, odkud se nám nabízí hezký výhled na Rusavu. Z Pardusu pokračujeme stále po červené značce směrem dolů na Rusavu.

Bystřice p.Host. - Hostýn - Tesák - a zpět / 15 km

Z bystrického náměstí se vydáme po modré, která u hřbitova navazuje na červenou. Po ní půjdeme kolem Vinohrádku na Hostýn. Odtud pokračujeme dále po červené přes Schwaigrovu paseku na Říku až narazíme na žlutou. Ta jde asi 1 km souběžně s červenou značkou. (zdatnější po ní mohou vyšlapat na Obřany a pak se toutéž cestou vrátit zpět ke žluté). Po žluté pokračujeme dále, mineme cestu a Bludný vrch po levé straně a kolem Machovy studánky dojdeme nahoru na Tesák. Odtud půjdeme stále po žluté nahoru do kopce na Čerňavu. Čerňava je přírodní rezervace. Končí zde zelená značka. Méně zdatní se mohou z Čerňavy vrátit zpět po zelené. Vrstevnicová cesta se točí kolem rezervace Smrdutá (kde jsou v otvoru ve skále stopy po dávném dolování na Bystřicku) a Jančí (od r. 1956 přírodní rezervace). Odtud je krásný výhled na Hostýn. Dále pokračují okolo starého lomu a restaurace Na Říce, odkud po silnici dojdou dolů do Bystřice. Zdatnější pokračují z Čerňavy po žluté kolem partyzánského bunkru přes vrch Jehelník s památníkem Ladislava Jaroše na Javorník a odtud přímo dolů přes Chvalčov do Bystřice.

Vycházka Lázně - Vinohrádek

Z náměstí směrem k babyce - podél hřbitova k autobusové zastávce u Černého potoka, po mostku k babyce, opustíme modrou značku a pokračujeme po žluté, projdeme chatovou osadou a u mohutné vrby vstoupíme na cestu, která vede k lomu pod Hostýnem. Po levé straně míjíme budovu zvláštní internátní školy a jsme opět na hostýnské silnici. Stará hostýnská cesta nás povede kolem chatek dětského tábora, Vinohrádku a s novou silnicí

na Hostýn se setkáme u autobusové zastávky Černý potok. Dolů se vracíme po stejné cestě, po níž jsme stoupali nahoru.

Procházka na Obřany

Východiskem trasy je Říka - odtud po žluté proti proudu Bystřičky, mineme bývalou hájovnu, po pravé straně máme paseku Švajgrovku, pokračujeme kolem bývalých rybníků, míjíme nový most, nad nímž je louka zvaná Kozlůvky. Přejdeme po chatrném můstku a prostřední cestou žlutě značenou dojdeme po mírném stoupání ke studánce F. Tábořského a F. Ondrůška. Pod bronzovými reliéfy rodáků je nápis „Byli naši byli“ (J. Antek). Kousek dále z pravé strany přichází k potoku lesní cesta, po ní asi 200 m stával krytý Arnoštův most, který musel být za okupace z nařízení rozebrán. Pokračujeme po žluté na Rožnovjačku. Vlevo pokračujeme ostrým výstupem ke zříceninám hradu Obřany. 100 m východně po hřebeni přijdeme k vyhlídce, odkud vidíme Valašské louky a Janče. Vrátime se zpět do sedla po červené, pokračujeme k Prašivému buku, pak po silnici asi 700 m k autobusové zastávce na Valašských loukách, odkud je málo známý pohled na Hostýn. Můžeme pokračovat asi 500 m po silnici na Kozlůvky, přejít po mostě na žlutou a jsme brzy na Říce.

2. Kulturní turistika

„Toulky kulturní historií Podhostýnského mikroregionu“

Jedná se o celodenní poznávací výlet okolních kulturních skvostů. První zastavení výletu je na sv. Hostýně – jednom z nejznámějších poutních míst Moravy. Na Hostýně prohlídka památek (vodní kaple, chrám, křížová cesta, rozhledna), popř. návštěva mše svaté. Oběd zajištěn v poutním domě. V odpoledních hodinách odjezd na Rusavu a prohlídka tamního muzea s ochutnávkou a možným prodejem valašských frgálů. Cíl výletu je v Bystřici pod Hostýnem a tam prohlídka památek – kostela sv. Jiljí, Loudonského hřbitova, zámek (muzea, expozice), volný program a oddech v zámeckém parku. Večeře ve stylově zařízené zámecké restauraci, posezení s možností koupě upomínkových předmětů a suvenýrů Podhostýnského mikroregionu.

3. Cykloturistika

Nejkrásnější hostýnská hřebenovka – 50 km, středně náročná trasa

Východiskem je Bystřice pod Hostýnem (barokní renesanční zámek, východisko turistických tras).

7 km - Hostýn (mariánské poutní místo, dominanta kraje; rozhledna, vodní kaple, křížové cesty)

12,4 km – U tří kamenů (hraniční kameny dělící bývalé panství Kleč, Bystřice p. H. a Lukov, křižovatka turistických tras)

16,7 km – Troják (rekreační, turistické a lyžařské středisko na hlavním hřebeni Hostýnských vrchů)

18,8 km – Maruška (vrchol 664 m n. m.)

19,6 km – Bludný rozcestí (vrchol 659 m n. m., rozhled)

22,5 km – Čečetkov (vrchol 687 m n. m.)

24,8 km – Lázy (typická dřevěná zvonička)

30,4 km – Rajnochovice (obec s roztroušenou zástavbou, lidová architektura)

31,9 km – Rajnochovice (restaurace „Ve Dvoře“, Rosošné)

44 km – V Revíře (hájovna)

46,3 km – Chvalčov (druhá dětská SOS vesnička v ČR)

49,8 km – Bystřice pod Hostýnem

Rusavsko-hostýnský okruh – 25 km, náročná trasa, barevné značení: modré

Východiskem je obec Rusava (rekreační a lyžařské centrum, východisko turistických a běžeckých tras, koupaliště se solárním ohřevem vody, lidová architektura, Muzeum Rusavska)

4 km – Bukovina (vrch 657 m n. m.)

4,5 km – Hostýn (vrchol 734,6 m n. m., dominanta kraje)

5,6 km – Schweigrova paseka

6,3 km – Říka (hotel)

10 km – Bystřice pod Hostýnem (východisko turistických tras, barokní renesanční zámek, Loudonský hřbitov, kaple na starém hřbitově)

12,2 km – Slavkov pod Hostýnem

14,9 km – Bukovina

17,5 km – Bečka rozcestí (místo dalekého výhledu)

19,7 km – Pardus (vrch 672 m n. m. s téměř kruhovým rozhledem)

24,8 km – Rusava

4. Zimní turistika

Na běžkách z Trojáku do Rajnochovic a zpátky na Tesák

Lyžařský výlet zahájíme na Trojáku, odkud vyrazíme po modré turistické značce směrem na Lazy. Vystoupáme na hřeben, odkud je krásný výhled směrem ke Vsetínu a Radhošti po pravé straně a směrem ke hřebenu Kelčského Javorníku po levé straně. Na vrcholu Bludný se rozhlédneme naposledy, protože následuje prudký asi 200 metrů dlouhý sjezd zakončený vjezdem do lesa mezi dvěma rekreačními chalupami. Dále pokračujeme lesem a loukami až na další vrcholek „Čečetkov“. Po dalším kilometru jízdy se dostaneme úvozem do menšího sedla na rozcestí lesních cest. Po dalším kilometru vyjedeme na velké pasece „Bílová“ a připojíme se k červené turistické značce, po níž dojedeme k dalšímu rozcestníku. Pokud lyžařskou značku mineme nebo pokud chceme pokračovat až do Lazů, pojedeme dále po zelené turistické značce až na okraj Lazů. Zde u rozcestníku odbočíme do lesa jakoby zpět na červenou značku směr Rajnochovice a po ní dorazíme na „Bílovou“. Odtud po modré lyžařské značce klesáme lesní cestou kolem vrchu „Klínec“ stále dolů až k prvním domkům Rajnochovic. Za chvíli jsme u kostela a odtud se po cestě doprava dostaneme k hotelu Polom, kde můžeme náš výlet zakončit.

7.4 Riziková a nákladová analýza navržených projektů

Každý projekt, který projde složitou cestou – od identifikace, záměru, přes jeho zpracování, vlastní realizace k provedení stavebních prací, následné kolaudace a uvedení „do života“ má své náklady a rizika, ale i užitek.

U nákladů vycházím z podkladů, zpracovaných v projektové fiši – záměr na využití zámku v Bystřici pod Hostýnem jako památky regionálního významu a Finančního předpokladu správy, provozu, oprav a údržby objektů zámku v Bystřici pod Hostýnem od roku 2004 do roku 2015.

Nejdůležitější je plně zrekonstruovat zámek pro jeho další využití – jedná se o rekonstrukce obvodových plášťů jednotlivých křídel, nádvoří a budov, dále pak oprava vnitřních prostor, elektroinstalace a vyřešení zásobování objektu teplem. Součástí nákladů jsou i prostředky na běžnou údržbu prostor zámku, za spotřebu energie a provoz muzea a kulturních částí.

Celkové náklady na opravu a běžný provoz zámku do roku 2015, kdy je předpoklad dokončení všech rekonstrukcí a oprav, činí zhruba 160 mil. Kč. Na opravy vnějších plášťů a vnitřních prostor město počítá na uhrazení z části pomocí dotačních prostředků ze Společného regionálního operačního programu nebo jiného programu (státní prostředky z Programu obnovy architektonických památek).

Od roku 2016 existuje předpoklad, že skončí veškeré opravy exteriéru a interiéru, a tudíž se provoz zámku ustálí na roční částce cca 4,3 mil. Kč, které bude podléhat pouze změnám na trhu cen energií a jiným faktorům (úprava DPH, politická situace, přechod na Euro...).

Dalším důležitým bodem je otázka parkovací plochy – blízkost parkovacích míst je nezbytným předpokladem k úspěšnému využití zámku jako objektu CR. Zde si ale neodvažuji odhadovat cenu za odkup pozemku a úpravu plochy pro parkovací místa, neboť to záleží na aktuálních cenách pozemků a individuálních obchodních jednáních s majitelem pozemku a stavebními firmami.

Na využití zámku pro komerční účely, což zahrnuje zřízení ubytovacích a stravovacích kapacit (ubytovací prostory, zámecká restaurace, čajovna, letní altán, sklad vína) a na kulturní využití (zřízení muzeálních expozic, zařízení knihovny i městského archivu apod.) město počítá s částkou 90 mil. Kč, přičemž 50 % prostředků by uhradilo z vlastních

zdrojů a zbylá část by byla hrazena příspěvky ze strukturálních fondů. Dalšími náklady by byly položky za běžný provoz a údržbu ubytovacích a stravovacích zařízení a mzdové náklady. Plánovaná doba uskutečnění těchto záměrů je asi 8 let.

Co se týče zviditelnění mikroregionu vytvořením propagačních materiálů, zřízením internetových stránek a prezentací v místních i regionálních periodikách a televizích předpokládám počáteční náklady asi 4 mil. Kč za rok. V dalších letech budou tyto náklady samozřejmě nižší, protože se bude mikroregion starat jen o aktualizace internetových stránek, o udržení dobré image regionu a získání nových návštěvníků z různých cílových skupin. Reklamu a propagaci budou hradit příspěvky spolku Podhostýnský mikroregion a sponzoři.

Každý projekt je také samozřejmě spojen s mnoha riziky.

Nově vytvořené propagační materiály a upomínkové předměty je nutné umístit na viditelná místa, aby si jich návštěvník všiml a musí vyvolat svou kvalitou, vzhledem a cenou potřebu si je koupit.

Hotely, restaurace a poskytovatelé turistických služeb jsou důležitou součástí institucionální infrastruktury cestovního ruchu a nositeli určité kvality služeb. Za rozhodující pro úspěch jsou považovány lidské zdroje a jejich kvalita, proto je nutné dbát pečlivě na budoucí zaměstnance, aby byli schopni zabezpečit plynulý chod a kvalitu nabízených služeb. Do této oblasti může být zapojen také úřad práce s nejrůznějšími rekvalifikačními kurzy.

Zřízení internetových stránek se může setkat s malou návštěvností. Dalším problémem může být nezáměr o spolupráci obcí a jejich možná neúčast na vytvoření stránek a jejich aktualizaci, která by měla zajistit doplnění stávajících informací o nové možnosti turistického vyžití, dopravy, ubytování a stravování a zdokonalit tak materiálně-technickou základnu, která je jedním z hlavních činitelů cestovního ruchu. Proto bude nutné koordinovat spolupráci jednotlivých obcí, popřípadě pořádat setkání jejich představitelů a konzultovat s nimi jejich potřeby a vyvolat u nich zájem o zapojení se do programu a zlepšení image mikroregionu jako celku.

Venkovská turistika a agroturistika se může zdát zemědělcům jako neperspektivní a překážkou může být obava a nedůvěra v tuto poměrně novou kategorii CR. Z pohledu zákazníka může být agroturistika neatraktivní formou strávené dovolené a návštěvník bude

raději volit tradiční způsob turistiky. Prvořadě budou muset být zemědělci seznámeni s možnostmi, které se nabízejí a prvními provozovateli venkovské turistiky se stanou jednotlivci s minimálními náklady.

V neposlední řadě je také důležitá znalost dotačních podpor z fondů EU. Je tedy potřeba dbát na to, aby byl vyškolen profesionál v oblasti regionálního rozvoje a ve finančních otázkách a požadavcích, které nárok na získání finančních podpor doprovázejí.

Abych nevzpomínala jen rizika a náklady těchto projektů, musím zmínit také užitek, jelikož výnosy z těchto řešení jsou nevyčíslitelné a závisí na počtu příjezdějících turistů, klimatických podmínkách atd. Tyto projekty vidím především jako východiska pro zlepšení kulturního a společenského vyžití občanů města Bystřice pod Hostýnem a okolí, turistů i cizinců. Dále přinesou zviditelnění mikroregionu, rozšíření kulturního povědomí a zatraktivnění zámku jako národní kulturní památky pro účely cestovního ruchu a vytvoření polyfunkčního objektu s množstvím informací, kultury i gastronomie.

Za největší přínos ale považuji vytvoření pracovních míst, dále radost - hlavně bystřických obyvatel - z využití objektu, kteří mají nemalý zájem o zpřístupnění zámku, parku a zkvalitnění kulturního života. V neposlední řadě je velký užitek umocněn také díky pestré nabídce služeb a nevšedním zážitkům. Pěkné vzpomínky jsou vskutku nezapomenutelné a k nezaplacení.

Díky tomu všemu vzroste image Podhostýnska nejen v očích turistů, ale hlavně v očích obyvatel, kteří budou pyšní na to, že žijí právě v malebném mikroregionu, který svým zákazníkům i občanům má co nabídnout.

Tab. 2: Předpokládané náklady na projektované změny (zdroj: vlastní zpracování).

ŘEŠENÁ OBLAST	PŘEDPOKLAD NÁKLADŮ V KČ	DOBA REALIZACE V LETECH
Oprava a běžný provoz zámku	160 mil.	10
Využití zámku pro komerční účely	90 mil.	8
Propagace mikroregionu	4 mil.	1
CELKEM	254 mil.	-
Roční správa zámku po opravách	4,3 mil.	-

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce s názvem „Strategie rozvoje mikroregionu Podhostýnsko v oblasti cestovního ruchu“ bylo navrhnout takové kroky, které by směřovaly rozvoj regionu pozitivním směrem.

V teoretické části práce jsem přiblížila jednotlivé aspekty vztahující se k praktickým problémům, které jsou dále využitelné pro navrhovaný projekt. Jelikož se práce zabývá cestovním ruchem, jsou zde podrobněji charakterizovány poznatky z oblasti obecného marketingu, marketingu cestovního ruchu, patřícího do odvětví služeb a základní nástroj situační analýzy – SWOT analýza. Dále je v této části uvedena problematika cestovního ruchu, předpokladů jeho vzniku a rozvoje, a také turistika jako specifická oblast ČR. V neposlední řadě je zde také zmíněna obecná teorie regionální politiky, neboť regionálním rozvojem se zabývá celá práce. Tato ovšem v projektové části není použita, neboť se řeší až při převodu projektu do realizační fáze.

Praktická část se soustředila na vymezení hlavní kritické oblasti mikroregionu Podhostýnsko a v návaznosti na ně byl analyzován celkový současný stav a potenciál mikroregionu na základě předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu. Výsledky jsem interpretovala formou SWOT analýzy.

Třetí – projektová část se zabývala řešením využití zámku v Bystřici pod Hostýnem pro cestovní ruch. Na základě toho byly sestaveny také doprovodné programy pro turisty, díky nimž mají možnost rozšířit si kulturní povědomí o památkách mikroregionu a poznat jeho krásy a neodkrytá tajemství.

Právě zámek v Bystřici pod Hostýnem by neměl být zanedbán a mělo by se usilovat o co největší rozvoj této vsutku důstojné památky, která přežila mnohá staletí a katastrofy. Vždyť zámek je symbolem určitého významu a to by nemělo být opomenuto. Proto jsem navrhla projekty, které by tento objekt uvedly zpět do plnohodnotného života, který si tato regionální památka zaslouží. Snažila jsem se navrhnout vše tak, aby byl zachován původní ráz zámku a aby na turisty, tak jako na mě, při prohlídkách dýchla tajemná minulost a zanechala v nich příjemný pocit z návštěvy tohoto skvostu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČERTÍK, M. *Cestovní ruch: Vývoj, organizace a řízení*. Definice marketingu schválená Americkou marketingovou asociací, s. 55. Praha: OFF, 2001. ISBN 80-23806275-8.
- [2] ČERTÍK, M. *Cestovní ruch : Vývoj, organizace a řízení*. Praha: OFF, 2001. ISBN 80-23806275-8.
- [3] SCHNEIDER, J. *Přednášky z předmětu Regionální marketing*. Zlín, 2004.
- [4] PŘÍBOVÁ, M. *Marketingový výzkum v praxi*. Praha: Grada Publishing, 1996. ISBN 80-7169-299-9.
- [5] KOTLER, P. *Management Marketing: analýza, plánování, využití, kontrola*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-600-5.
- [6] PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.
- [7] *Vývoj a postavení cestovního ruchu ve světě* [online]. Údaje Českého statistického úřadu [cit. 2005-01-11]. Dostupné z WWW:
<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/o/1522-04--1_uvod>.
- [8] *Konference: Cestovní ruch na prahu 3. tisíciletí – ČR jako perspektivní destinace cestovního ruchu* [online]. [cit. 2004-10-15]. Dostupné z WWW:
<<http://www.cotbusiness.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=3374>>.
- [9] *Turistika* [online]. Encyklopedie CoJeCo [cit. 2005-01-25]. Dostupné z WWW:
<http://www.cojeco.cz/index.php?zal=1&s_term=turistika>.
- [10] *Turistika* [online]. Encyklopedie Wikipedia [cit. 2005-01-25]. Dostupné z WWW:
<<http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>>.
- [11] *Kulturní turistika* [online]. Encyklopedie Wikipedia [cit. 2005-01-27]. Dostupné z WWW:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Cultural_tourism>.
- [12] *Turistika v České republice* [online]. [cit. 2005-01-27]. Dostupné z WWW:
<<http://www.network-sbc.cz/cze/turistika.htm>>.

- [13] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomia, 2003. ISBN 80-245-0517-7.
- [14] *Integrovaný projekt rozvoje mikroregionu Podhostýnsko. Analýza rozhodujících problémů mikroregionu*. Olomouc: Regionální agentura pro rozvoj Střední Moravy, 1999.
- [15] *Trvale udržitelný rozvoj Podhostýnska*. Zlín: Regionální rozvojová agentura Východní Moravy, 2003.
- [16] *Geografie malých moravských měst I*. Akademie věd České republiky, ústav geoniky, pobočka Brno, 2002. ISBN 80-86377-06-7.
- [17] *Hostýnské vrchy Vizovické vrchy: turistický průvodce ČSSR*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1988. 275 s. ISBN 27-032-88.
- [18] *Přírodní rezervace* [online]. [cit. 2005-02-27]. Dostupné z WWW:
<<http://bystrice-pod-hostynem.mic.cz/encyklopedie/seznam.phtml>>.
- [19] *Statistika* [online]. Údaje z Úřadu práce v Kroměříži. [cit. 2005-02-13]. Dostupné z WWW:
<<http://km.uradprace.cz/>>.
- [20] *Doprava* [online]. [cit. 2005-03-07]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mubph.cz/Mesto/Studie/doprava.asp?pageID=2101881600>>.
- [21] *Infrastruktura* [online]. [cit. 2005-03-07]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mubph.cz/Mesto/Studie/infrastruktura.asp?pageID=1221718680>>.
- [22] *Svatý Hostýn* [online]. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mubph.cz/Mesto/Turistika/hostyn.asp?pageID=1782846000>>.
- [23] *Hrady a zříceniny* [online]. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mubph.cz/Mesto/Hrady/default.asp?pageID=2784993120>>.
- [24] *Historie* [online]. Město Bystřice pod Hostýnem [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.mubph.cz/Mesto/Historie/default.asp?pageID=4351804380>>.

- [25] *Historie. Památky a zajímavosti* [online]. Město Bystřice pod Hostýnem [cit. 2005-03-12].

Dostupné z WWW:

<<http://www.mubph.cz/Mesto/Historie/pamatky.asp?pageID=159156900>>

- [26] *Blazice* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/blazice/index.htm>>.

- [27] *Brusné* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/brusne/index.htm>>.

- [28] *Chomýž* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/chomyz/index.htm>>.

- [29] *Chvalčov* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/chvalcov/index.htm>>.

- [30] *Jankovice* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/jankovice/index.htm>>.

- [31] *Komárno* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/komarno/index.htm>>.

- [32] *Loukov* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/loukov/index.htm>>.

- [33] *Mrlínek* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.podhostynsko.cz/mrlinek/index.htm>>.

- [34] *Osíčko* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.podhostynsko.cz/osicko/index.htm>>.
- [35] *Podhradní Lhota* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<http://www.podhostynsko.cz/podhradni_lhota/index.htm>.
- [36] *Rajnochovice* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.podhostynsko.cz/rajnochovice/index.htm>>.
- [37] *Rusava* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.podhostynsko.cz/rusava/index.htm>>.
- [38] *Slavkov pod Hostýnem* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.podhostynsko.cz/slavkov/index.htm>>.
- [39] *Vítonice* [online]. Mikroregion Podhostýnsko. [cit. 2005-03-12]. Dostupné z WWW:
<<http://www.podhostynsko.cz/vitonice/index.htm>>.
- [40] *Bystřické pokroky*. Vydává BKNF. 1994- , roč. 7, č 9 . Bystřice pod Hostýnem: BKNF, 1994- . 1x za měsíc.
- [41] *Bystřické pokroky*. Vydává BKNF. 1994- , roč. 8, č 2 . Bystřice pod Hostýnem: BKNF, 1994- . 1x za měsíc.
- [42] ELIÁŠ, Jan. *Zámek Bystřice pod Hostýnem. Stavebně historický průzkum*. Brno: Kancelář pro stavebně historický průzkum, 1993. s. 41b, 41c.
- [43] KARAFIÁT, Jan. *My a čas v naší Bystřici pod Hostýnem*. 1. vyd. Holešov: Typoservis, 2003. 120 s.
- [44] *Hostýnské a Vizovické vrchy: Velká cykloturistická mapa 1:75 000*. Vizovice: Shocart, spol s r. o., 2001. ISBN 80-7224-022-6.

- [45] DOLÁKOVÁ, M., HOSÁK, L. *Dějiny města Bystřice pod Hostýnem*. 1. vyd. Brno: Blok, 1980. 320 s. ISBN 47-026-80.
- [46] *Informační a propagační materiály města Bystřice pod Hostýnem a Podhostýnského mikroregionu* vydané městem Bystřice p. Host. a MIC.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BKM.	Bystřické krajinské muzeum.
BKNF	Bystřický kulturní a nadační fond
CR	Cestovní ruch
ČD	České dráhy
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt (makroekonomický ukazatel)
JME	Jihomoravská energetika
KD	Kulturní dům
MAS	Místní akční skupina
NPÚ	Národní památkový ústav
OU	Odborné učiliště
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SPŠ	Střední průmyslová škola
TJ	Tělovýchovná jednota
TON	Továrny na ohýbaný nábytek

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Proces marketingového výzkumu.	14
---	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Obce sdružené do mikroregionu Podhostýnsko.	39
Tab. 2: Předpokládané náklady na projektované změny.....	92

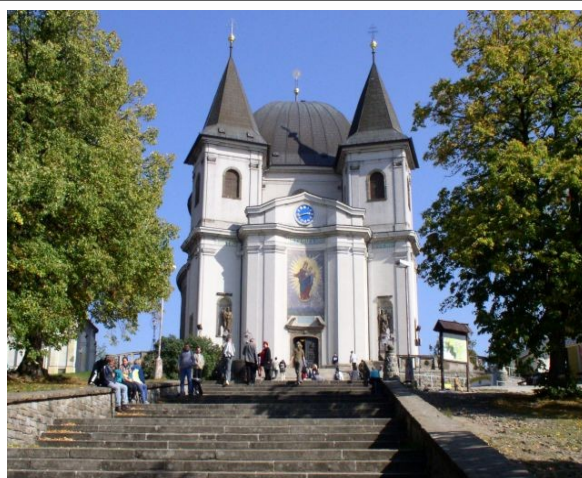
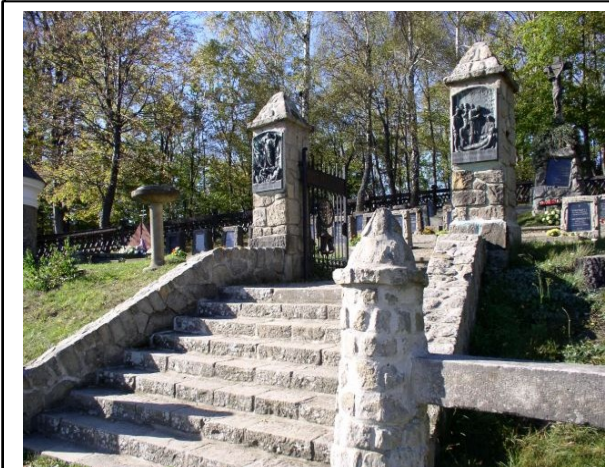
SEZNAM PŘÍLOH

- P I Zajímavosti mikroregionu Podhostýnsko ve fotografii.
- P II Zámek – minulost a současnost.
- P III Kulturní akce pořádané v zámku Bystřice pod Hostýnem pro rok 2005.

**PŘÍLOHA P I: ZAJÍMAVOSTI MIKROREGIONU PODHOSTÝNSKO
VE FOTOGRAFII.**

Obr. Hrad Lukov a Muzeum Rusavska

Obr. Svatý Hostýn (celkový pohled, chrám, hřbitov, rozhledna s elektrárnou).

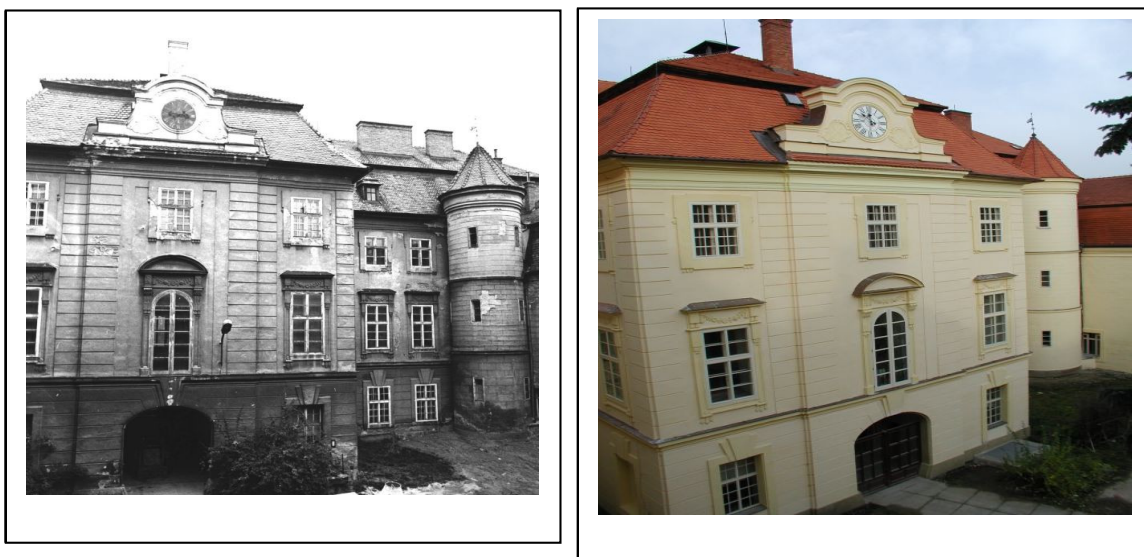

Obr. Bystřice pod Hostýnem (kostel, fontána Duha, Loudonský hřbitov, platanová alej, kaple na starém hřbitově, letecký pohled).

PŘÍLOHA P II: ZÁMEK – MINULOST A SOUČASNOST.

Obr. 1. nádvoří s hodinami – 80. léta a současnost.

Obr. 2. nádvoří s rotundou – 80. léta a současnost.

Obr. Zámek – celkový pohled (zač. 20. stol.).

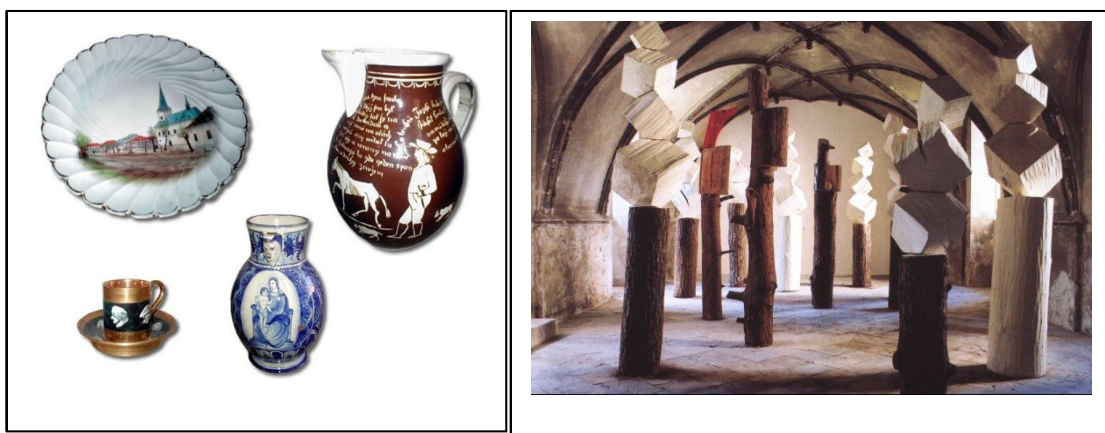
Obr. Zámek z ptačí perspektivy.

Obr. Východní křídlo zámku s iluzivními okny.

Obr. Kulatý sál.

Obr. Muzeum keramiky a stálá expozice „Zpěv z potopy“.

Obr. Severní křídlo (pohled od labutího rybníku v zámeckém parku).

**PŘÍLOHA P III: KULTURNÍ AKCE POŘÁDANÉ V ZÁMKU
BYSTŘICE POD HOSTÝNEM PRO ROK 2005.**

	DUBEN
16. 4. – 8. 5. 2005	Výstava soch a kreseb Výstava soch a kreseb Oldřicha Drahotuškého a Vladimíra Koštovala
29. 4. 2005	88. zámecký koncert Pěvecký recitál Evy Dřízgové
	KVĚTEN
20. 5 – 5. 6. 2005	Výstava prací ZUŠ Výstava prací žáků Základní umělecké školy v Bystřici pod Hostýnem
	ČERVEN
3. 6. 2005	Dětský Den v zámeckém parku Soutěže, hry, odměny, rytířské souboje se skupinou Arx
12. 6 – 3. 7. 2005	Výstava obrazů Radoslava Valeše
16. 6. – 26. 6. 2005	Bystřické zámecké slavnosti 11.ročník festivalu
	ČERVENEC
8. 7. 2005	Oldřich Kulháněk Výstava grafiky
	SRPEN
6. 8. – 7. 9. 2005	Výstava soch Výstava soch Olbrama Zoubka, Jasana Zoubka a Evy Kmentové
7. 8. 2005	Shira – židovské písně Koncert skupiny Shira manželů Mostěkových s židovskými písničkami
	ZÁŘÍ
4. 9. 2005	Koncert Linha Singers
10. 9. – 2. 10. 2005	Výstava Natalie Kantorové
	ŘÍJEN
8. 10. – 30. 10. 2005	NAŠI 2005 Výstava děl bystřických amatérských umělců

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.